

สรุปผลการดำเนินงาน

เรื่องการจัดการความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตร
ของกรมส่งเสริมการเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2552

จัดทำโดย

คณะทำงานการบริหารองค์ความรู้

กรมส่งเสริมการเกษตร

พ.ศ. 2552

คำนำ

สรุปผลการดำเนินงาน “เรื่องการจัดการความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตร ของกรมส่งเสริมการเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2552” เรียบเรียงขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อรวบรวมข้อมูลและเนื้อหาสาระที่เกิดขึ้นจากการใช้เครื่องมือการจัดการความรู้สนับสนุนการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 2) เพื่อรายงานผลการดำเนินงานการจัดการความรู้ตามแผนการจัดการความรู้ (KM Action Plan) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2552” และ 3) เพื่อวิเคราะห์และสรุปสถานการณ์ ปัญหาอุปสรรค และแนวทางการดำเนินงานจัดการความรู้ ของกรมส่งเสริมการเกษตร

การศึกษา ค้นคว้า และจัดเก็บข้อมูล ได้เกิดขึ้นเป็นลำดับ ได้แก่ เวทีการประชุมคณะทำงาน เวทีสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เวที KM สัจจร เวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เอกสารรายงานผลงาน และผลสรุปของหน่วยงานผู้รับผิดชอบแผนการจัดการความรู้ หรือ (KM Action Plan) โดยใช้วิธีการปรึกษาหารือ ติดตามในสถานการณ์จริง เป็นวิทยากร ผ่าน E-mail และเอกสาร/สิ่งพิมพ์ จึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่า การจัดทำเอกสารเล่มนี้คงจะมีประโยชน์กับเจ้าหน้าที่และหน่วยงานที่ใช้การจัดการความรู้เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร และผู้สนใจทั่วไป ตลอดจนเกิดประโยชน์กับองค์กรในการดำเนินกิจกรรมดังกล่าว.

คณะทำงานการบริหารองค์ความรู้

ตุลาคม 2552

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	
สารบัญ	
สรุปผลการดำเนินงาน	
1. เป้าหมายการดำเนินงาน	5
2. วิธีการและกระบวนการดำเนินงาน	5
3. ปัจจัยที่ทำให้สำเร็จ	15
4. ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น	18
5. ข้อเสนอแนะ	20
ภาคผนวก	
ภาคผนวกที่ 1 รายงานผลการศึกษาเรื่องการจัดการความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตร ของกรมส่งเสริมการเกษตร ประจำปี 2552	23
ภาคผนวกที่ 2 รายงานผลการประเมินองค์กรเรื่องการจัดการความรู้ในงานส่งเสริม การเกษตร ของกรมส่งเสริมการเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2552	30
ภาคผนวกที่ 3 รายงานผลการบริหารจัดการองค์ความรู้ตามระบบส่งเสริม การเกษตรกรณี : การจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการระดับเขต (Regional Workshop : RW) ประจำปีงบประมาณ 2552	34
ภาคผนวกที่ 4 รายงานการประเมินผลตามมาตรฐานวิธีการเรื่องกระบวนการ การจัดการความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตรประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2552	45
ภาคผนวกที่ 5 หลักการและนโยบายการจัดการความรู้เพื่อพัฒนางานส่งเสริม การเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2553	60

สรุปผลการดำเนินงาน

เรื่อง การจัดการความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตร ของกรมส่งเสริมการเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2552

จากการที่กรมส่งเสริมการเกษตร ได้ใช้การจัดการความรู้ (Knowledge Management : KM) เป็นเครื่องมือเพื่อพัฒนาคน พัฒนางาน และพัฒนาองค์กร ให้บรรลุผลในการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรให้กับเกษตรกร การให้คำปรึกษาแนะนำเพื่อพัฒนาอาชีพการเกษตรนั้น ได้กำหนดให้การจัดการความรู้เป็นส่วนหนึ่งในนโยบายและแนวทางการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 มีการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติงานเพื่อการพัฒนาขีดสมรรถนะให้กับบุคลากร ซึ่งมีแนวทางการปฏิบัติงานโดยใช้การจัดการความรู้ดังนี้

1) สร้างความเข้าใจที่ชัดเจนเกี่ยวกับหลักคิดและหลักการของ KM แก่บุคลากรของกรมส่งเสริมการเกษตร โดยคณะทำงานการจัดการความรู้ของกรมส่งเสริมการเกษตรและคณะทำงานการจัดการความรู้ของกอง/สำนัก/เขต/จังหวัด

2) ขับเคลื่อนการดำเนินงานโดยสร้างหรือพัฒนาทีมวิทยากรหลัก โดยส่วนกลางเป็นผู้พัฒนาทีมวิทยากรหลักให้แต่ละเขต สำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรเขตเป็นแกนหลักในการสนับสนุนหน่วยงานในพื้นที่ที่รับผิดชอบ สำนักงานเกษตรจังหวัดและสำนักงานเกษตรอำเภอ ต้องพัฒนาและรวบรวมองค์ความรู้ที่มีอยู่ในพื้นที่ พัฒนาเจ้าหน้าที่ และเผยแพร่องค์ความรู้ โดยใช้กลไกของเวที DW/DM/MM

3) พัฒนาศูนย์ปฏิบัติการที่มีความพร้อมให้ทำหน้าที่หลักในการฝึกอบรมพัฒนาเจ้าหน้าที่และเกษตรกร เป็นศูนย์กลางในการสร้าง/รวบรวมองค์ความรู้ และเป็นแม่ข่ายในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้กับศูนย์เรียนรู้

การจัดทำแผนการจัดการความรู้ (KM Action Plan) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 ได้ดำเนินการ ประกอบด้วย มีการทบทวนภารกิจหน้าที่ ประเด็นยุทธศาสตร์ โครงการ/กิจกรรม และความต้องการแก้ปัญหาในการทำงานของหน่วยงาน มีคณะทำงานการบริหารองค์ความรู้ในระดับหน่วยงานย่อยและระดับกรมส่งเสริมการเกษตร เป็นผู้ทำหน้าที่ขับเคลื่อน/เชื่อมโยงการปฏิบัติสู่เจ้าหน้าที่และกิจกรรมของหน่วยงานให้สอดคล้อง เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม และทรัพยากรที่มีอยู่เดิม ซึ่งมุ่งหวัง

ผลสำเร็จ คือ 1) ได้ใช้การจัดการความรู้เพื่อสร้างองค์ความรู้ในการทำงานส่งเสริมการเกษตรให้กับองค์กร 2) ได้ใช้การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาเจ้าหน้าที่และเกษตรกรให้นำความรู้ที่ได้ผลไปปฏิบัติงาน และ 3) ได้ใช้การจัดการความรู้เพื่อจัดเก็บและบันทึกองค์ความรู้ที่มีอยู่ภายในตัวเจ้าหน้าที่และหน่วยงาน ดังนั้น การจัดการความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 จึงสรุปผลการดำเนินงาน ได้แก่ เป้าหมายการดำเนินงาน วิธีการและกระบวนการดำเนินงาน ปัจจัยที่ทำให้สำเร็จ ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น และข้อเสนอแนะ

1. เป้าหมายการดำเนินงาน

- 1.1 เพื่อสร้างองค์ความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตรให้กับองค์กร
- 1.2 เพื่อพัฒนาเจ้าหน้าที่และเกษตรกรให้นำองค์ความรู้ที่ได้ผลไปปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตรให้บรรลุผล
- 1.3 เพื่อสรุป แลกเปลี่ยน และจัดเก็บองค์ความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตรของหน่วยงานย่อยในกรมส่งเสริมการเกษตร
- 1.4 เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตร ของกรมส่งเสริมการเกษตร

2. วิธีการและกระบวนการดำเนินงาน

ก. วิธีการดำเนินงาน

การจัดการความรู้ได้ดำเนินงานในรูปแบบของคณะทำงาน/ทีมงานการบริหารจัดการองค์ความรู้ของหน่วยงานย่อยและกรมส่งเสริมการเกษตร มีการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตามระบบส่งเสริมการเกษตร มีการจัดเก็บองค์ความรู้ผ่าน Website เอกสาร/สิ่งพิมพ์ VCD/DVD และมีที่ปรึกษาในการปฏิบัติงาน ได้แก่ CKO และประธาน KM

ข. กระบวนการดำเนินงาน

2.1 เตรียมการดำเนินงาน ประกอบด้วย

- 2.1.1 กำหนดกลุ่มเป้าหมายเพื่อสนับสนุนการใช้เครื่องมือ KM ได้แก่ หน่วยงานย่อยทุกระดับในกรมส่งเสริมการเกษตร โดยปฏิบัติงานผ่านคณะทำงาน/ทีมงานการบริหารจัดการองค์ความรู้ของหน่วยงานย่อย (กอง/สำนัก/เขต และจังหวัด)

ผลสรุปที่เกิดขึ้น คือ 1) คณะทำงานการจัดการความรู้ของหน่วยงานย่อยทุกระดับสามารถขับเคลื่อนการจัดการความรู้ภายในหน่วยงานตนเองได้เป็นอย่างดี 2) หน่วยงานย่อยทุกระดับของกรมส่งเสริมการเกษตร ควรมีการทบทวนความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการและกระบวนการจัดการความรู้ให้กับบุคลากรภายในหน่วยงานตนเอง และ 3) กำหนดเนื้อหาสาระ หรืองาน/โครงการหลัก เพื่อให้เจ้าหน้าที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมการจัดการความรู้ของหน่วยงานตนเอง

2.1.2 ทบทวนผลการดำเนินงาน โดยรวบรวมข้อมูลที่เป็นผลจากการดำเนินงานการจัดการความรู้ ของกรมส่งเสริมการเกษตร เพื่อวิเคราะห์ผลงาน ปัญหาอุปสรรค และแนวทางการสนับสนุนการจัดการความรู้ของกรมส่งเสริมการเกษตรที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2552

ผลสรุปที่เกิดขึ้น คือ ได้ข้อมูลเพื่อนำไปสู่การพัฒนาการจัดการความรู้ที่ต่อเนื่องคือ 1) ควรเพิ่มขีดความสามารถของเจ้าหน้าที่ด้านการจัดการความรู้ 2) ควรมีการจัดระบบการทำงานให้เจ้าหน้าที่ (เวทิตามระบบส่งเสริมฯ) 3) ควรบริหารจัดการองค์ความรู้ระดับหน่วยงานทุกระดับที่ต่อเนื่อง (รวบรวม/สังเคราะห์/จัดเก็บ) 4) ควรจัดทีมงาน/ คณะทำงาน/ พี่เลี้ยง (เรื่องจัดบันทึก/คุณอำนวย/อื่นๆ) 5) ควรจัดทำสื่อเพื่อเสริมหนุนการเรียนรู้ (E-learning/เอกสาร/อื่น ๆ) และ 6) ควรสร้างขวัญและกำลังใจระดับหน่วยงาน (ผลงานเชิงประจักษ์/มอบรางวัล) ทั้งนี้เพื่อทบทวนความรู้ ความเข้าใจ และทักษะการใช้เครื่องมือการจัดการความรู้ ผู้หน่วยงานย่อยทุกระดับให้เกิดผลงานเป็นรูปธรรมและนำเป็นตัวอย่างการปฏิบัติได้

2.1.3 ทบทวนคณะทำงานการจัดการความรู้ โดยประสานงานกับหน่วยงานย่อยเพื่อจัดทีมงานบริหารจัดการองค์ความรู้ ของกรมส่งเสริมการเกษตร จำนวน 2 ทีมงานหลัก ได้แก่ ทีมงานที่ 1 เป็นคณะทำงานการบริหารองค์ความรู้ ของกรมส่งเสริมการเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 ที่เป็นผู้แทนจากหน่วยงานส่วนกลาง (กอง/สำนัก และเขต) และ 2) เป็นคณะทำงานระดับหน่วยงานย่อย เพื่อดำเนินการจัดการความรู้ภายในหน่วยงานของตนเอง ที่รับนโยบาย แนวทาง และเป้าหมายการดำเนินงานจากคณะทำงานกลาง

ผลสรุปที่เกิดขึ้น คือ 1) มีผู้แทนหน่วยงานส่วนกลาง จำนวน 23 หน่วยงาน รวม 28 คนเป็นคณะทำงานการบริหารองค์ความรู้ ของกรมส่งเสริมการเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 และ 2) เกิดทีมงานด้านการจัดการความรู้ของทุกหน่วยงานย่อย (กอง/สำนัก/เขต/ศูนย์ปฏิบัติการ และจังหวัด) ทำหน้าที่บริหารจัดการ และประสานเชื่อมโยงงานกับเจ้าหน้าที่ภายในหน่วยงาน จำนวน 17 กอง/สำนัก 6 เขต 43 ศูนย์ปฏิบัติการ 76 จังหวัด รวมทั้งสิ้น 142 หน่วยงานย่อย

2.1.4 จัดประชุมคณะทำงานการบริหารองค์ความรู้ ของกรมส่งเสริมการเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ ภารกิจงาน การสนับสนุน แนวทางการดำเนินงาน การสรุปและรายงานผลงาน และการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ผลงานการจัดการความรู้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2552

ผลสรุปที่เกิดขึ้น คือ ได้มีการประชุมคณะทำงานการบริหารองค์ความรู้ ของกรมส่งเสริมการเกษตร จำนวน 4 ครั้ง ได้แก่

ครั้งที่ 1 วันที่ 28 พฤศจิกายน 2552 เรื่อง การทบทวนและประเมินผลการดำเนินงานการจัดการความรู้ปี 2551 ณ ห้องประชุมกรมส่งเสริมการเกษตร (ชั้น 5) อาคาร 1

ครั้งที่ 2 วันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2552 เรื่องนโยบายการจัดการความรู้ปี 2552 ณ ห้องประชุมกรมส่งเสริมการเกษตร อาคาร 1 ชั้น 5

ครั้งที่ 3 วันที่ 11 มีนาคม 2552 เรื่อง การจัดทำแผนการจัดการความรู้ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 (KM Action Plan) ณ ห้องประชุม Operation Room กรมส่งเสริมการเกษตร อาคาร 1 ชั้น 2

ครั้งที่ 4 วันที่ 21 กันยายน 2552 เรื่องการสรุปผลและรายงานผลการดำเนินงานตามระบบส่งเสริมการเกษตร ประจำปี 2552 ณ ห้องประชุมกรมส่งเสริมการเกษตร อาคาร 1 ชั้น 5

2.1.5 จัดระบบและกระบวนการดำเนินงานการจัดการความรู้ ของกรมส่งเสริมการเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 จำนวน 2 ส่วน ได้แก่ 1) ภายในคณะทำงานการบริหารองค์ความรู้ ของกรมส่งเสริมการเกษตร 2) ภายนอกคณะทำงานการบริหารองค์ความรู้ ของกรมส่งเสริมการเกษตร ทั้งนี้เพื่อบริหารจัดการงาน แบ่งบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ และขยายเครือข่ายการดำเนินงานการจัดการความรู้ในกิจกรรมหลัก ๆ ให้เกิดผลเป็นรูปธรรมเพิ่มขึ้น

ผลสรุปที่เกิดขึ้น คือ

1) มีการจัดระบบงานภายในคณะทำงานการบริหารองค์ความรู้ และยกระดับงานการจัดการความรู้ เข้าสู่โครงสร้างของกรมส่งเสริมการเกษตร ดังนี้

ส่วนที่ 1 จัดระบบงานภายในคณะทำงานการบริหารองค์ความรู้ โดยแบ่งบทบาทหน้าที่การปฏิบัติงานในรูปแบบของทีมงานย่อย จำนวน 4 ทีมงาน ได้แก่

ทีมงานที่ 1 เรื่องการบริหารจัดการคลังความรู้ (KA) และการพัฒนา Website KM ของกรมส่งเสริมการเกษตร มีหน้าที่บริหารจัดการคลังความรู้ ได้แก่ จัดทำแผนงานประสานงานติดตามสนับสนุน สรุปผลสำเร็จ จัดระบบการเชื่อมโยงข้อมูล และ Website KM

ทีมงานที่ 2 เรื่องการจัดการเรียนรู้/แลกเปลี่ยนเรียนรู้ (KS) ของกรมส่งเสริมการเกษตร มีหน้าที่กำหนดนโยบายด้านการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ จัดทำแผนงาน ประสานงานติดตามสนับสนุน สรุปผลสำเร็จ และจัดระบบการเชื่อมโยงข้อมูลและประเด็นการจัดการเรียนรู้/แลกเปลี่ยน

ทีมงานที่ 3 เรื่องการติดตาม ควบคุม กำกับงานตามเป้าหมายการจัดการความรู้ (KV) มีหน้าที่กำหนดนโยบาย ได้แก่ ควบคุม กำกับงาน จัดทำแผนงาน ประสานงาน ติดตามสนับสนุน สรุปผลสำเร็จ และจัดระบบการเชื่อมโยงข้อมูลตามเป้าหมายการจัดการความรู้ ของกรมส่งเสริมการเกษตร

ทีมงานที่ 4 เรื่องการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ มีหน้าที่กำหนดนโยบาย จัดทำแผนงาน ประสานงาน ติดตาม สรุปผลสำเร็จ และจัดระบบการเชื่อมโยงข้อมูลเพื่อประชาสัมพันธ์และเผยแพร่การจัดการความรู้ ของกรมส่งเสริมการเกษตร

ส่วนที่ 2 จัดระบบการดำเนินงานการจัดการความรู้เข้าสู่โครงสร้างของกรมส่งเสริมการเกษตร โดยวิเคราะห์องค์ประกอบของกระบวนการจัดการความรู้ เนื้อหาสาระและผลสำเร็จของการปฏิบัติงานการจัดการความรู้ที่ผ่านมา วิธีการเชื่อมโยงและประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตัวอย่างการบริหารจัดการงานที่เป็นรูปธรรม และความต้องการสนับสนุนและผลักดันเครื่องมือการจัดการความรู้เพื่อใช้พัฒนาบุคลากร งานส่งเสริมการเกษตร และองค์ความรู้ขององค์กร ซึ่งได้ดำเนินการใน 2 เรื่องหลัก ได้แก่ เรื่องที่ 1 การบริหารจัดการคลังความรู้(KA) มีศูนย์สารสนเทศ เป็นเจ้าภาพหลัก และ เรื่องที่ 2 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อพัฒนาบุคลากร (KS) มีสำนักพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยี เป็นเจ้าภาพหลัก ทั้งนี้การดูแลระบบการบริหารจัดการองค์ความรู้ หรือ KM ที่เป็นภาพรวมขององค์กร มีกองวิจัยและพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร เป็นเจ้าภาพหลัก

2) แต่ละทีมงานได้มีการประชุมและบริหารจัดการภายในทีมงาน เพื่อปรึกษาหารือ ระดมความคิด วางแผนการดำเนินงาน และศึกษาข้อมูลเพื่อกำหนดงานที่จะปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย แผนการปฏิบัติงาน มอบหมายงานแต่ละบุคคล และการสนับสนุนการจัดการความรู้ ในภาพรวมขององค์กรให้เกิดผลเป็นรูปธรรมกับหน่วยงานย่อย

2.1.5 จัดทำแผนการจัดการความรู้ ของกรมส่งเสริมการเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 โดยกำหนดให้ทุกหน่วยงานย่อยจัดทำแผนการดำเนินงานการจัดการความรู้ของหน่วยงานตนเอง แบ่งเป็น 2 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบที่ 1 หน่วยงานระดับกอง/สำนักและเขต ใช้รูปแบบตาม RBM และรูปแบบที่ 2 หน่วยงานระดับจังหวัด ใช้รูปแบบตาม PMQA

ผลที่เกิดขึ้น คือ เกิดรูปแบบของกระบวนการจัดทำแผนการจัดการความรู้ขององค์กร โดยมีขั้นตอนการปฏิบัติเป็นลำดับดังนี้

ขั้นที่ 1 รวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์งานตามภารกิจหน้าที่ นโยบาย และยุทธศาสตร์/โครงการ ของกรมส่งเสริมการเกษตร ที่ควรนำเครื่องมือการจัดการความรู้เข้าไปใช้สนับสนุน โดยปรึกษาหารือร่วมกับผู้เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน ได้แก่ กพร. คณะทำงานการบริหารองค์ความรู้ กองแผนงาน และหน่วยงานที่รับผิดชอบยุทธศาสตร์/โครงการหลัก

ขั้นที่ 2 กำหนดเป้าหมายงานส่งเสริมการเกษตรเพื่อใช้เครื่องมือการจัดการความรู้เข้าไปสนับสนุนการเรียนรู้ ทักษะการปฏิบัติงานให้กับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร จำนวน 3 เรื่องหลัก ได้แก่ การส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน การส่งเสริมและพัฒนามาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย และการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์เรียนรู้การเกษตรพอเพียง

ขั้นที่ 3 สั่งการให้หน่วยงานย่อยทุกระดับจัดทำแผนการจัดการความรู้ ซึ่งได้ประสานงาน และสื่อสารผ่านหนังสือสั่งการ ของกรมส่งเสริมการเกษตร โดยให้หน่วยงานระดับกอง/สำนัก/เขต (ผ่านช่องทางของ RBM) และจังหวัด (ผ่านช่องทางของ PMQA) จัดทำแผนการจัดการความรู้ (KM) เพื่อใช้ดำเนินการภายในหน่วยงานของตนเอง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 มีสำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรเขต เป็นผู้รวบรวมแผนงานระดับจังหวัด และคณะทำงานการบริหารองค์ความรู้ ของกรมส่งเสริมการเกษตร เป็นผู้รวบรวมแผนงานระดับประเทศ

ขั้นที่ 4 กำหนดเป้าหมายการจัดการความรู้และจัดทำแผนการบริหารองค์ความรู้ ของกรมส่งเสริมการเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 ซึ่งได้ประสานงานและเชื่อมโยงการปฏิบัติกับหน่วยงานที่รับผิดชอบงาน 3 เรื่องหลัก ได้แก่ สำนักงานเลขานุการคณะกรรมการวิสาหกิจชุมชน สำนักพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตร และสำนักพัฒนาเกษตรกร เพื่อร่วมกันสังเคราะห์สรุปผล และกำหนดเป้าหมายการจัดการความรู้ ของกรมส่งเสริมการเกษตร ตลอดจนการจัดทำแผนการจัดการความรู้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 ได้แก่

- 1) สำนักงานเลขานุการคณะกรรมการวิสาหกิจชุมชน เป็นผู้รับผิดชอบในการจัดทำแผนการจัดการความรู้เรื่อง การพัฒนากระบวนการเรียนรู้วิสาหกิจชุมชน
- 2) สำนักพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตร เป็นผู้รับผิดชอบในการจัดทำแผนการจัดการความรู้เรื่อง การส่งเสริมการผลิตพืชตามระบบรองรับมาตรฐานคุณภาพ GAP
- 3) สำนักพัฒนาเกษตรกร เป็นผู้รับผิดชอบในการจัดทำแผนการจัดการความรู้เรื่อง การจัดการฟาร์มภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ทั้งนี้ ในการดำเนินงานดังกล่าวเป็นความร่วมมือ ประสานงาน วิเคราะห์และสรุปผล โดยมี คณะทำงานการบริหารองค์ความรู้ ผู้รับผิดชอบงานโครงการ และคณะทำงานการจัดการความรู้ของ 3 หน่วยงาน (ตาม 3 โครงการหลัก) มาร่วมดำเนินการปฏิบัติจนแล้วเสร็จ และสรุปเป็นแผนการจัดการความรู้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 ฉบับสมบูรณ์

ขั้นที่ 5 นำเสนอและเผยแพร่แผนการจัดการความรู้ ของกรมส่งเสริม การเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 คณะทำงานการบริหารองค์ความรู้ ได้นำเสนอ “แผนการ จัดการความรู้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2552” ให้ผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงาน (CEO) คือ อธิบดีกรม ส่งเสริมการเกษตร เป็นผู้ลงนาม และผู้บริหารสูงสุดด้านการจัดการความรู้ของหน่วยงาน (CKO) เป็นผู้ ลงนาม หลังจากนั้นได้เผยแพร่และสื่อสารข้อมูล เนื้อหาให้กับหน่วยงานย่อยได้รับทราบโดยผ่าน Website KM และชี้แจงในที่ประชุมคณะทำงานการบริหารองค์ความรู้ ได้รับทราบข้อมูล

2.2 ดำเนินการปฏิบัติงานตามแผนการบริหารจัดการองค์ความรู้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 แบ่งการปฏิบัติงานเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 การปฏิบัติงานตามแผนของกรมส่งเสริม การเกษตร ที่มี 3 หน่วยงานหลัก (ตาม 3 โครงการหลัก) เป็นผู้ดำเนินการ และ ส่วนที่ 2 การปฏิบัติงาน ตามแผนการจัดการความรู้ของหน่วยงานย่อย (กอง/สำนัก/เขต/ศูนย์ปฏิบัติการ และจังหวัด) ที่เป็น เจ้าของแผนเป็นผู้ปฏิบัติงาน

ผลที่เกิดขึ้น คือ กรมส่งเสริมการเกษตร และหน่วยงานย่อยทุกหน่วยงาน (กอง/สำนัก/เขต/ศูนย์ ปฏิบัติการ และจังหวัด) ได้ดำเนินกิจกรรมตามแผนการจัดการความรู้ของหน่วยงานตนเอง ได้แก่

1) กรมส่งเสริมการเกษตร ได้ดำเนินการปฏิบัติงานตามเป้าหมายการจัดการความรู้ จำนวน 3 แผนหลัก ตาม PMQA ได้แก่ แผนที่ 1 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้วิสาหกิจชุมชน แผนที่ 2 การส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐานคุณภาพ GAP และ แผนที่ 3 การจัดการ ฟาร์มภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2) กอง/สำนัก/เขต ได้ปฏิบัติงาน จำนวน 2 แผนหลัก ตาม RBM ได้แก่ แผนที่ 1 เพื่อ พัฒนา/บริหารจัดการในหน่วยงาน และแผนที่ 2 เพื่อสนับสนุนการจัดการความรู้ของกรมส่งเสริม การเกษตร (งาน 3 โครงการหลัก)

3) สำนักงานเกษตรจังหวัด ได้ดำเนินการปฏิบัติงานตามแผนการจัดการความรู้ของ หน่วยงานตนเองตามเป้าหมายการจัดการความรู้ของ 3 ประเด็นยุทธศาสตร์ 3 โครงการหลัก ได้แก่ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 การเสริมสร้างความเข้มแข็งของเกษตรกร ครอบคลุมเกษตรกร องค์กร

เกษตรกร วิชาสหกิจชุมชน ชุมชนเกษตรกร โครงการส่งเสริมและพัฒนายุทธศาสตร์ที่ 2 การส่งเสริมการผลิตและจัดการสินค้าเกษตร โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน และ ยุทธศาสตร์ที่ 3 การให้บริการทางการเกษตรและช่วยเหลือเกษตรกร โครงการศูนย์เรียนรู้การเกษตรพอเพียง

ทั้งนี้ ได้มีการปฏิบัติงานหลัก ๆ ได้แก่ 1) การค้นหารวบรวม และจัดเก็บองค์ความรู้ 2) การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 3) การบันทึกประสบการณ์และความรู้ 4) การสรุป แลกเปลี่ยน จัดเก็บองค์ความรู้เข้าสู่คลังความรู้ และ 5) การเผยแพร่องค์ความรู้

2.3 การสนับสนุนการดำเนินงานบริหารจัดการองค์ความรู้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2552
ในแต่ละภาคส่วนของการปฏิบัติงานเพื่อใช้การจัดการความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตร มีการขับเคลื่อนงานโดยผ่านเวทีตามระบบส่งเสริมการเกษตร (เวที RW/ เวที DW) ทั้งในการดำเนินงานตามเป้าหมายการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการสรุปจัดเก็บองค์ความรู้ของแต่ละหน่วยงานย่อย

ผลที่เกิดขึ้น คือ

1) มีการจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการเรื่อง แนวทางการจัดการความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตร (ฉบับผู้ปฏิบัติ) ได้ดำเนินการเมื่อวันที่ 18 – 20 พฤษภาคม 2552 ณ โรงแรมเดอะเล็คกาซี อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี โดยมีวัตถุประสงค์คือ เพื่อจัดทำแนวทางการจัดการความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตร (ฉบับผู้ปฏิบัติ) เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและพัฒนาทีมสนับสนุนการจัดการความรู้ ในระดับหน่วยงานย่อย และเพื่อแลกเปลี่ยนและแบ่งปันความรู้ที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์ในการใช้เครื่องมือ KM ทำงานส่งเสริมการเกษตรของเจ้าหน้าที่ในแต่ละระดับหน่วยงานย่อย กลุ่มบุคคลเป้าหมาย จำนวน 100 คน ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับกอง/สำนัก/เขต และจังหวัดที่เป็นผู้รับผิดชอบงานการจัดการความรู้ ผลสำเร็จที่เกิดขึ้น คือ (1) มีการสรุปเนื้อหาสาระเพื่อจัดทำเอกสารเรื่องแนวทางการจัดการความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตร (ฉบับผู้ปฏิบัติ) (2) มีการสร้างความรู้ความเข้าใจและพัฒนาทีมสนับสนุนการจัดการความรู้ในระดับหน่วยงาน (3) เกิดการแลกเปลี่ยนและแบ่งปันความรู้ที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์ในการใช้เครื่องมือ KM ทำงานส่งเสริมการเกษตรของเจ้าหน้าที่ในแต่ละระดับหน่วยงานย่อย และ (4) มีการติดตาม ควบคุม และกำกับงานของหน่วยงานระดับจังหวัด เขต กอง/สำนักและกรมฯ โดยมี “แผนการจัดการความรู้” ควบคุมและกำกับผลงานที่เกิดขึ้น ผ่านเวทีตามระบบส่งเสริมการเกษตรเป็นหลัก เช่น เวทีระดับจังหวัดใช้ DW เวทีระดับเขตใช้ RW และเวทีระดับกรมฯ ใช้เวทีการประชุมคณะทำงานการบริหารจัดการองค์ความรู้ ส่วนข้อเสนอแนะที่

เกิดขึ้น ได้แก่ ควรมีเวทีเพื่อใช้บริหารจัดการสนับสนุนการดำเนินงานระดับกรมส่งเสริมการเกษตร ควรมีการพัฒนาเจ้าหน้าที่ในเนื้อหาสาระที่เป็นทักษะหลักของการจัดการความรู้ และควรมีการกระตุ้นการใช้เครื่องมือการจัดการความรู้ในระดับผู้บริหารของหน่วยงานย่อย

2) กรมส่งเสริมการเกษตรได้จัดทำเอกสาร จำนวน 2 เรื่อง เพื่อเสริมความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการจัดการความรู้ให้กับเจ้าหน้าที่และหน่วยงานย่อยทุกระดับ ได้แก่ เรื่องที่ 1 แนวทางการจัดการความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตร (ฉบับผู้ปฏิบัติ) และ เรื่องที่ 2 Best Practice... ตัวอย่าง KM ที่ได้ผลในงานส่งเสริมการเกษตร (ปี 2552)

3) ได้จัดเวทีตามระบบส่งเสริมการเกษตรระดับเขตและระดับอำเภอ เพื่อเป็นช่องทางสนับสนุนการเรียนรู้ให้กับเจ้าหน้าที่ ประจำปีงบประมาณ 2552 โดยกรมส่งเสริมการเกษตรได้ใช้กลไกของเวทีตามระบบส่งเสริมการเกษตรในการดำเนินงานการจัดการความรู้ ได้แก่ การสัมมนาเชิงปฏิบัติการระดับเขต (Regional Workshop, RW) การสัมมนาเชิงปฏิบัติการระดับอำเภอ (District Workshop, DW) และการประชุมประจำเดือนระดับสำนัก/กอง/เขต/ศูนย์ และจังหวัด เป็นเวทีหลักในการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตรให้กับบุคลากรขององค์กร

4) ได้จัดเวที KM สัจจรเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ให้กับทีมงานการจัดการความรู้ระดับกอง/สำนัก คณะทำงานการบริหารองค์ความรู้ ของกรมส่งเสริมการเกษตร ได้สนับสนุนหน่วยงานย่อยระดับกอง/สำนัก โดยการจัดเวที KM สัจจร เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ และแลกเปลี่ยนความรู้เรื่องการจัดทำแผนการจัดการความรู้ (KM Action Plan) ให้กับทีมงาน KM จำนวน 17 หน่วยงาน รวม 2 ครั้ง

5) มีการสื่อสารข้อมูลและเนื้อหาที่เกี่ยวกับการดำเนินงานการจัดการความรู้ ผ่าน Website KM โดยคณะทำงานการบริหารองค์ความรู้ ของกรมส่งเสริมการเกษตร ได้เชื่อมโยงข่าวสาร ข้อมูล ติดตามงาน และประชาสัมพันธ์การจัดการความรู้ ของกรมส่งเสริมการเกษตร โดยใช้ Website KM เป็นหลัก ได้แก่ ข่าวประชาสัมพันธ์ การส่งเอกสารเนื้อหา กรณีตัวอย่างผลงานการจัดการความรู้ เป็นต้น

6) มีการจัดประกวดผลงานการจัดการความรู้ ของกรมส่งเสริมการเกษตร จากหลักการของการจัดการความรู้ ซึ่งให้ความสำคัญกับการยกย่อง ชื่นชม และเชิดชู ผลงาน/คนดี และการนำกรณีตัวอย่างที่ได้ผลมาเป็นบทเรียนของการเรียนรู้นั้น กรมส่งเสริมการเกษตร จึงได้จัดให้มีการประกวดผลงานการจัดการความรู้ขึ้น เพื่อเป็นการกระตุ้นการเรียนรู้ สร้างขวัญกำลังใจในการใช้การจัดการความรู้เพื่อทำงานส่งเสริมการเกษตรระดับหน่วยงานย่อย และเพื่อรวบรวมและจัดเก็บองค์ความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตรที่ได้ผลในเชิงรูปธรรม โดยมีการแบ่งบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ คือ

เขตพิจารณาคัดเลือกผลงานการจัดการความรู้ระดับจังหวัด และทีมงาน KM พิจารณาคัดเลือกผลงานการจัดการความรู้ระดับกอง/สำนัก/เขต

7) มีการสร้างขวัญกำลังใจในการจัดการความรู้ ของกรมส่งเสริมการเกษตร โดยหน่วยงานย่อยที่มีผลงานการจัดการความรู้เกิดขึ้นเป็นรูปธรรมและผ่านการพิจารณาคัดเลือก กรมส่งเสริมการเกษตรก็จะมอบ “ประกาศนียบัตร” มีการประกาศเกียรติคุณ ผ่านช่องทาง/เวทีระดับกรมส่งเสริมการเกษตร และจัดพิมพ์เนื้อหาสาระเพื่อเผยแพร่ “องค์ความรู้” ที่ได้ผลของหน่วยงานนั้น ๆ มารวมเป็นองค์ความรู้ของกรมส่งเสริมการเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2552

2.4 การประเมินผลการดำเนินงานการจัดการความรู้ ของกรมส่งเสริมการเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 คณะทำงานการบริหารองค์ความรู้ ได้กระจายความร่วมมือและความรับผิดชอบไปยังหน่วยงานต่าง ๆ ให้ดำเนินการประเมินผลองค์กรตนเอง โดยใช้เครื่องมือตาม PMQA ได้แก่ เขตดำเนินการประเมินผลงานร่วมกับจังหวัด ตลอดจนจัดเก็บ วิเคราะห์ และสรุปผลการประเมิน และรายงานผลให้ทีมเลขาคณะทำงานฯ ทราบ ส่วนคณะทำงานการบริหารองค์ความรู้ ทำหน้าที่รวบรวมผลและรายงานผลการประเมินที่เกิดขึ้นกับการดำเนินงานการจัดการความรู้ในปีงบประมาณ 2552 ให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบ

ผลที่เกิดขึ้น คือ ทุกหน่วยงานย่อยมีความรู้ ความเข้าใจในเครื่องมือการความรู้ อยู่ในระดับปานกลาง มีความต้องการให้ผู้บริหารระดับหน่วยงานย่อยเป็นผู้นำ มีการสนับสนุนในการจัดการความรู้สู่การปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตรให้เป็นรูปธรรม

2.5 การสรุปและรายงานผลการบริหารองค์ความรู้ ของกรมส่งเสริมการเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 ได้จัดเก็บเนื้อหาสาระและข้อมูลจาก 3 แหล่ง ได้แก่ แหล่งที่ 1 การรวบรวมวิเคราะห์ และสังเคราะห์เนื้อหา ที่แต่ละหน่วยงานย่อยได้จัดส่งเอกสารเรื่องรายงานสรุปผลการดำเนินงานการจัดการความรู้ ให้กับกรมส่งเสริมการเกษตรได้ทราบ แหล่งที่ 2 การสรุปผลการดำเนินงานการจัดการความรู้ตามระบบส่งเสริมการเกษตร ซึ่งมีสำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรเขตทำหน้าที่สรุปและรายงานผลการดำเนินงานภายในหน่วยงานตนเอง (ระดับจังหวัด) และแจ้งให้กรมทราบ และ แหล่งที่ 3 การดำเนินงานปฏิบัติงานตามแผนการจัดการความรู้ของคณะทำงานการบริหารองค์ความรู้ ของกรมส่งเสริมการเกษตร หลังจากนั้นได้ใช้วิธีการประมวลข้อมูล จำแนกแยกแยะ จัดหมวดหมู่ และสังเคราะห์สรุปผลการดำเนินงานการจัดการความรู้ ของกรมส่งเสริมการเกษตร ประจำปีงบประมาณ 2552

ผลที่เกิดขึ้น คือ

1) มีองค์ความรู้เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่กับเกษตรกรในทุกหน่วยงานย่อย โดยเฉพาะองค์ความรู้ จำนวน 3 ด้านหลัก ๆ ไม่ต่ำกว่า 5 องค์ความรู้ต่อหน่วยงานได้แก่

ด้านการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน เช่น การบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนให้เข้มแข็ง เกิดเครือข่าย และการพัฒนากระบวนการเรียนรู้วิสาหกิจชุมชนอย่างยั่งยืน เป็นต้น

ด้านการดำเนินงานส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน เช่น การลดต้นทุนการผลิตข้าว การทำนาโดยไม่เผาตอซัง วิธีการจัดการเพื่อให้ข้าวปลอดภัยจากสารพิษ การใช้เชื้อราในนาข้าว การผลิตพืชผักอินทรีย์ การปลูกมะขามหวานตามระบบจัดการคุณภาพ (GAP) เป็นต้น

ด้านการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้การเกษตรพอเพียง เช่น การบริหารจัดการศูนย์เรียนรู้เกษตรพอเพียงให้มีความมั่นคงและยั่งยืน การพัฒนาศูนย์เรียนรู้การเกษตรพอเพียงเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตร การจัดทำบัญชีครัวเรือน เป็นต้น

2) มีการจัดเวทีเพื่อพัฒนาเจ้าหน้าที่ภายในหน่วยงานย่อยทุกระดับ โดยเฉพาะการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตามระบบส่งเสริมการเกษตร จำนวน 2 เวที หลัก ๆ ได้แก่

เวทีการสัมมนาเชิงปฏิบัติการระดับเขต (Regional Workshop, RW) จำนวน 6 เขต เขตละ 3 ครั้งต่อปี รวม 18 ครั้ง ให้กับเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบงาน 3 โครงการหลัก ผู้รับผิดชอบงานระบบส่งเสริมการเกษตร และผู้รับผิดชอบงานการจัดการความรู้ระดับจังหวัด ประมาณ 3-5 คนต่อจังหวัด

เวทีการสัมมนาเชิงปฏิบัติการระดับอำเภอ (District Workshop, DW) จำนวน 76 จังหวัด ๆ ละไม่น้อยกว่า 4 ครั้งต่อปี รวม 304 ครั้ง ให้กับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับจังหวัด และระดับอำเภอทุกคน

3) มีการจัดเก็บองค์ความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตร ของกรมส่งเสริมการเกษตร ได้แก่

การจัดเก็บองค์ความรู้ของหน่วยงานย่อย มีการรวบรวมและจัดเก็บองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานตามเป้าหมายการจัดการความรู้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 ไว้ใน Website ของหน่วยงาน เอกสาร/สิ่งพิมพ์ และอื่น ๆ

การจัดเก็บองค์ความรู้ของกรมส่งเสริมการเกษตร มีกระบวนการบริหารจัดการคลังความรู้ ให้กับหน่วยงานย่อยทุกระดับได้พิจารณา คัดเลือก และกลั่นกรององค์ความรู้เพื่อจัดเก็บไว้ใน

K-Center ของกรมส่งเสริมการเกษตร จำนวน 8 หมวดองค์ความรู้ ได้แก่ **หมวดองค์ความรู้ที่เป็นภารกิจหลัก 4** หมวดองค์ความรู้ (การถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตสินค้าเกษตร/การส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร องค์กรเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชน/การให้บริการทางการเกษตร/การศึกษา วิจัย และพัฒนา งานด้านส่งเสริมการเกษตร) และ **หมวดองค์ความรู้ที่เป็นภารกิจสนับสนุน 4** หมวดองค์ความรู้ (การจัดการความรู้ในองค์กร/การบริหารจัดการแผนงาน โครงการและงบประมาณ/การพัฒนาบุคลากร/การพัฒนาระบบสารสนเทศ)

4) มีการจัดทำทะเบียนผู้รู้ วิทยากร และองค์ความรู้ของกรมส่งเสริมการเกษตร โดยสำรวจ จัดเก็บรายชื่อผู้รู้ ผู้เชี่ยวชาญ และวิทยากร ที่เป็นบุคลากรในกรมส่งเสริมการเกษตรทุกหน่วยงานย่อย ตลอดจนเกษตรกรที่มีความรู้ความสามารถด้านการเกษตรไว้ในคลังข้อมูล ได้แก่ K-Center ของกรมส่งเสริมการเกษตร และเอกสาร/สิ่งพิมพ์

5) ได้เผยแพร่องค์ความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตร (ตามข้อ 3) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 ผ่าน K-Center ของกรมส่งเสริมการเกษตร เอกสาร/สิ่งพิมพ์ ตลาดนัดองค์ความรู้ระดับเขต และ VCD/DVD เป็นต้น

3. ปัจจัยที่ทำให้สำเร็จ

ก. ปัจจัยสนับสนุน

1) **ผู้บริหารระดับสูงสุด** (อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร) และ CKO (รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร ฝ่ายวิชาการ) มีความเข้าใจ และให้ความสำคัญในการนำ KM ไปใช้เพื่อพัฒนาบุคลากร งานส่งเสริมการเกษตร และหน่วยงานย่อย โดยประกาศเป็นนโยบายและแนวทางการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตร ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 ให้คำปรึกษาแนะนำ สนับสนุนการจัดการความรู้ในเวทีตามระบบส่งเสริมการเกษตร ได้แก่ เวทีการสัมมนาเชิงปฏิบัติการระดับเขต (RW) เวทีสัมมนาเชิงปฏิบัติการระดับอำเภอ (DW) และเวทีการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเฉพาะกิจ เป็นต้น ตลอดจนการสนับสนุนงบประมาณและให้คำปรึกษาแนะนำในการดำเนินการ

2) **คณะทำงานการบริหารองค์ความรู้** ของกรมส่งเสริมการเกษตร และสำนัก/กอง/เขต และจังหวัด มีความมุ่งมั่นในการผลักดัน ขับเคลื่อน และสนับสนุน เพื่อนำ KM ไปใช้ดำเนินการในระดับหน่วยงานย่อยให้เกิดผลงานเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน ตลอดจนหน่วยงานย่อยส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการดำเนินงานจัดการความรู้ที่ต่อเนื่อง จึงมีความพร้อมในการปฏิบัติงานได้ทันที

3) **นโยบายและมาตรการดำเนินงาน** กรมส่งเสริมการเกษตรได้กำหนดให้ใช้การจัดการความรู้เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตรขององค์กร โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคน พัฒนางาน และพัฒนาองค์กร โดยใช้การจัดการความรู้ในการสร้างองค์ความรู้ สร้างการเรียนรู้ให้กับบุคลากร ตลอดจนให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการคลังความรู้ ของกรมส่งเสริมการเกษตร

4) **วิธีการทำงานส่งเสริมการเกษตร** กรมส่งเสริมการเกษตร มีระบบส่งเสริมการเกษตรเป็นกลไกหลักเพื่อขับเคลื่อนการจัดการความรู้ของหน่วยงานย่อย ได้แก่ ทบพวงงาน กำหนดเป้าหมาย แลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อพัฒนาเจ้าหน้าที่ และรวบรวมจัดเก็บความรู้ เป็นต้น

5) **การสนับสนุน ความร่วมมือ และการประสานงาน** คณะทำงานการบริหารองค์ความรู้ ระดับกอง/สำนัก/เขต และจังหวัด และผู้บริหารหน่วยงานทุกระดับ ได้ร่วมมือกันเพื่อขับเคลื่อนการจัดการความรู้ เข้าสู่งานส่งเสริมการเกษตรใน 3 โครงการหลัก ได้แก่ (1) โครงการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน (2) โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน และ (3) โครงการศูนย์เรียนรู้การเกษตรพอเพียง ซึ่งทำให้เกิดองค์ความรู้และประเด็นหลักในเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานได้

6) **เวทีตามระบบส่งเสริมการเกษตร** กรมส่งเสริมการเกษตรได้ใช้กลไก/ช่องทางหลักขององค์กร เพื่อพัฒนาเจ้าหน้าที่ให้มีความรู้ ความเข้าใจ และใช้กระบวนการจัดการความรู้เพื่อพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร ได้แก่ เวทีสัมมนาเชิงปฏิบัติการระดับเขต (RW) เวทีสัมมนาเชิงปฏิบัติการระดับอำเภอ (DW) เช่น การกำหนดเป้าหมาย การแลกเปลี่ยนความรู้ และการนำเสนอและสรุปองค์ความรู้ เป็นต้น

7) **ใช้ช่องทางของตัวชี้วัดตาม PMQA RBM และระบบส่งเสริมการเกษตร** เป็นโอกาสเพื่อขับเคลื่อน ผลักดัน ควบคุมกำกับ และตรวจสอบผลการจัดการความรู้ของหน่วยงานย่อย ให้กับกรมส่งเสริมการเกษตร ประจำปีงบประมาณ 2552 ซึ่งทุกหน่วยงานย่อยได้มีการปฏิบัติงานอย่างเป็นรูปธรรม

8) **การจัดทำแผนการจัดการความรู้** หน่วยงานย่อยทุกระดับได้จัดทำแผนการจัดการความรู้ของหน่วยงานตนเอง มีการสรุปและรายงานผลการจัดการความรู้ และจัดเก็บองค์ความรู้เป็นรูปธรรม ซึ่งทำให้เกิดการตื่นตัว เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การเผยแพร่องค์ความรู้ และเกิดการทบทวนความรู้ ความเข้าใจกับหลักการและกระบวนการจัดการความรู้

9) **เวทีสัมมนาเชิงปฏิบัติการระดับเขต (RW)** สำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรเขต เป็นแกนหลักในการจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการระดับเขต (RW) เพื่อสื่อสารข้อมูลระหว่างเขตกับจังหวัด และระหว่างเขตกับกอง/สำนักได้ค่อนข้างดี ทำให้เกิดความร่วมมือในการทำงาน การพัฒนาเจ้าหน้าที่ และนำการจัดการความรู้ เข้าสู่งานส่งเสริมการเกษตรในระดับหน่วยงานย่อยได้ ตลอดจนเป็นการสร้างขวัญกำลังใจ ยกย่องชมเชย และการทำงาน/ช่วยเหลือแบบเพื่อนช่วยเพื่อนได้บรรลุผล

10) **ผู้รับผิดชอบงาน 3 โครงการหลัก** ผู้บริหารหน่วยงานย่อย ทีมงาน/คณะทำงานการจัดการความรู้ และผู้รับผิดชอบงาน 3 โครงการหลัก (โครงการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน/โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน/โครงการศูนย์เรียนรู้การเกษตรพอเพียง) ให้ความร่วมมือ ดูแลสนับสนุน ควบคุมกำกับ และประสานงานเพื่อร่วมกันบริหารจัดการองค์ความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตรให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายและแผนการจัดการความรู้ของหน่วยงานตนเองได้บรรลุผล

ข. อุปสรรคในการดำเนินงาน

1) **โครงสร้างการบริหารจัดการงาน** วิธีการบริหารจัดการเพื่อใช้เครื่องมือการจัดการความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตร เป็นการดำเนินงานตามลำดับขั้นของโครงสร้างหน่วยงานตามสายการบังคับบัญชา ส่งผลให้การขับเคลื่อนการจัดการความรู้สู่การปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตรเกิดขึ้นช้าๆ แบบค่อยเป็นค่อยไป จึงต้องใช้ระยะเวลาในการเรียนรู้และทำความเข้าใจ โดยเฉพาะทักษะการปฏิบัติงานของบุคลากร และการจัดเก็บผลงานเชิงรูปธรรมที่เกิดขึ้นจากเครื่องมือการจัดการความรู้

2) **ความรู้ ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่** การจัดการความรู้เป็นเครื่องมือเชิงสังคม หรือเชิงคุณภาพ ที่ต้องอาศัยศาสตร์และศิลป์ ความคิดเชิงบวก การลงมือปฏิบัติ การจดบันทึก และความต่อเนื่องของการดำเนินงาน จึงจะทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจและเห็นคุณประโยชน์ของเครื่องมือดังกล่าวในการนำไปใช้ดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรได้อย่างเป็นรูปธรรม

3) **การสื่อสารและเชื่อมโยงงาน** การจัดการความรู้ได้ดำเนินการผ่านคณะทำงาน/ทีมงาน KM ของหน่วยงานย่อย มีการสื่อสารในรูปแบบ “การถ่ายทอดข้อมูลตามโครงสร้างงานองค์กร” ซึ่งทำให้ความเข้าใจในรายละเอียดของหลักการและกระบวนการจัดการความรู้เกิดความไม่สมบูรณ์ ส่งผลให้เกิดความเข้าใจไม่ตรงกัน เจ้าหน้าที่ที่มีการนำไปใช้ปฏิบัติงานได้แตกต่างกัน ทั้งนี้ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากความรู้ และทักษะพื้นฐานเรื่องการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของเจ้าหน้าที่ที่มีค่อนข้างต่ำ

ทำให้เกิดการสื่อสารเกิดขึ้นได้ค่อนข้างน้อย และการขับเคลื่อนการจัดการความรู้ไปสู่การปฏิบัติงานให้เกิดผลเป็นรูปธรรมยังไม่แพร่หลายเท่าที่ควร

4) การบันทึกประสบการณ์และความรู้ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร มีผลงานที่สำเร็จจำนวนมาก แต่ส่วนใหญ่ขาดการบันทึกผลงานของตนเอง ซึ่งเป็นผลจากขวัญกำลังในงานวิชาการมีค่อนข้างต่ำ การนำไปใช้ประโยชน์ของหน่วยงานมีน้อย การพัฒนาสนับสนุนไม่ต่อเนื่อง และวัฒนธรรมองค์กรยังมีได้ส่งเสริม เชิดชูคนเก่งในงานส่งเสริมการเกษตรอย่างเป็นรูปธรรม จึงทำให้บุคลากรส่วนรวมยังไม่เห็นคุณค่าของผลงานและองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานของตนเอง

5) วิธีการใช้เครื่องมือการจัดการความรู้ การสร้างความรู้ความเข้าใจ และการสนับสนุนให้หน่วยงานย่อย และเจ้าหน้าที่นำเครื่องมือการจัดการความรู้ ไปใช้ปฏิบัติงานส่วนใหญ่ยึดติดกับหลักการวิชาการเป็นหลัก จึงทำให้ความเข้าใจในรายละเอียดของเนื้อหาสาระเกิดขึ้นได้ค่อนข้างยาก เช่น การแปลงหลักการและกระบวนการจัดการความรู้ ไปสู่การปฏิบัติยังเป็นนามธรรมค่อนข้างมาก เป็นต้น ดังนั้น การจัดการความรู้ที่เป็นผลในเชิงรูปธรรมส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นเฉพาะกลุ่มบุคลากรที่มีความรู้พื้นฐานและมีทักษะด้านการจัดการกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

4. ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น

เป้าหมายการดำเนินงาน : 1) เพื่อสร้างองค์ความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตรให้กับองค์กร มีผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น ดังนี้

1) เกิดรูปแบบในการปฏิบัติงาน เพื่อขับเคลื่อนการจัดการความรู้ ของกรมส่งเสริมการเกษตร โดยใช้ “เครือข่ายทีมงานการจัดการความรู้ ผ่านเวทีตามระบบส่งเสริมการเกษตร”

2) เกิดการจัดการด้านโครงสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานย่อย เพื่อร่วมปฏิบัติงานการจัดการความรู้ ศูนย์ส่งเสริมการเกษตร ในลักษณะของโครงสร้างความร่วมมือ โดยมีองค์ประกอบของผู้ปฏิบัติงานหลัก ๆ ที่ขับเคลื่อนการจัดการความรู้ ได้แก่ 1) ผู้รับผิดชอบงาน KM หน่วยงานย่อย 2) ผู้รับผิดชอบงานโครงการ 3) ผู้รับผิดชอบเวทีเรียนรู้ และ 4) ผู้รับผิดชอบเนื้อหาวิชาการ/เทคโนโลยี

3) เกิดกระบวนการปฏิบัติงานการจัดการความรู้ หน่วยงานย่อยทุกระดับได้มีการวางแผนการปฏิบัติงานการจัดการความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตร ที่เป็นของหน่วยงานตนเอง ได้แก่ 1) ทบทวน/วิเคราะห์ภารกิจหลักขององค์กร 2) กำหนดประเด็น/เนื้อหา (ยุทธศาสตร์/โครงการ) 3) วิเคราะห์ห้องค์

ความรู้ที่จำเป็นเพื่อใช้ปฏิบัติงาน และกำหนดเป็นเป้าหมายการจัดการความรู้ 4) จัดทำแผนการจัดการความรู้ 5) ดำเนินกิจกรรมตามแผนการจัดการความรู้ 6) ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตร 7) ประเมินผล สรุปผล และรายงานผลการดำเนินงาน และ 8) เผยแพร่องค์ความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตร

เป้าหมายการดำเนินงาน : 2) เพื่อพัฒนาเจ้าหน้าที่และเกษตรกรให้นำองค์ความรู้ที่ได้ผล
ไปปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตรให้บรรลุผล มีผลลัพธ์
ที่เกิดขึ้น ดังนี้

4) มีการพัฒนาเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเกิดขึ้นทั่วประเทศและเกิดขึ้นในทุกหน่วยงานย่อย โดยบุคลากรของกรมส่งเสริมการเกษตร ร้อยละ 80-90 ได้รับการพัฒนาตนเองเกี่ยวกับการจัดการความรู้โดยใช้วิธีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านเวทีหลัก คือ 1) ผ่านเวทีตามระบบส่งเสริมการเกษตร ได้แก่ เวทีสัมมนาเชิงปฏิบัติการระดับเขต (RW) เวทีสัมมนาเชิงปฏิบัติการระดับอำเภอ (DW) 2) ผ่านเวทีการประชุมสำนักงาน (ประจำเดือน) และ 3) ผ่านเวทีเฉพาะกิจ

5) หน่วยงานย่อย ได้ทำหน้าที่จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ให้กับเจ้าหน้าที่ภายในหน่วยงานที่ต้องดูแลรับผิดชอบ ได้แก่

(1) สำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรเขต 6 เขต ได้จัดเวทีสัมมนาเชิงปฏิบัติการระดับเขต (RW) จำนวน 3 ครั้งต่อเขตต่อปี เพื่อพัฒนาเจ้าหน้าที่ระดับจังหวัดในเนื้อหาสาระ จำนวน 5 เรื่องหลัก ได้แก่ วิชาทฤษฎีชุมชน Food Safety ศูนย์เรียนรู้การเกษตรพอเพียง ระบบส่งเสริมการเกษตร และการจัดการความรู้ จำนวน 3-5 คนต่อจังหวัด รวม 228-380 คน

(2) สำนักงานเกษตรจังหวัด 76 จังหวัด ได้จัดเวทีสัมมนาเชิงปฏิบัติการระดับอำเภอ (DW) จำนวน 4 ครั้งต่อปีต่อจังหวัด เพื่อพัฒนาเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในเนื้อหาสาระตามงานส่งเสริมการเกษตร และงานตามภารกิจหลักขององค์กร โดยสำนักงานเกษตรอำเภอหมุนเวียนกันเป็นเจ้าภาพ จำนวนเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่ได้รับการพัฒนา ประมาณ 100 %

เป้าหมายการดำเนินงาน : 3) เพื่อสรุป แลกเปลี่ยน และจัดเก็บองค์ความรู้ในงานส่งเสริม
การเกษตรของหน่วยงานย่อยในกรมส่งเสริมการเกษตร
4) เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตร
ของกรมส่งเสริมการเกษตร
มีผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น ดังนี้

6) มีการจัดเก็บองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ไว้ในคลังความรู้ของหน่วยงานย่อยทุกระดับ ได้แก่ Website หน่วยงาน K-Center และเอกสาร/สิ่งพิมพ์ ซึ่งเป็นตัวอย่างเกษตรกรที่ประสบผลสำเร็จในอาชีพการเกษตร องค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีที่ผ่านการพิสูจน์ทราบ และองค์ความรู้ด้านวิธีการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรของเจ้าหน้าที่ที่ได้ผล กรมส่งเสริมการเกษตรมีองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นในปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 จำนวน 3 เรื่องหลัก คือ 1) การส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน 2) การส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน และ 3) การส่งเสริมและพัฒนาศูนย์เรียนรู้การเกษตรพอเพียง

7) เกิดองค์ความรู้ใหม่ในการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตร ของกรมส่งเสริมการเกษตร ที่เป็นผลมาจากการใช้เครื่องมือการจัดการความรู้ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 ดังนี้

(1) องค์ความรู้ของเจ้าหน้าที่/หน่วยงาน ได้แก่ 1) การพัฒนาวิสาหกิจชุมชน แหล่งเรียนรู้ และการขับเคลื่อนวิสาหกิจชุมชนของหน่วยงาน 2) รูปแบบการถ่ายทอดความรู้การผลิตพืชปลอดภัยและได้มาตรฐานสู่เกษตรกร วิธีการส่งเสริมเกษตรกรเพื่อลดต้นทุนการผลิตข้าว 3) การเพิ่มประสิทธิภาพศูนย์เรียนรู้การเกษตรพอเพียง และการบริหารจัดการศูนย์เรียนรู้การเกษตรพอเพียง

(2) องค์ความรู้ของเกษตรกร ได้แก่ 1) องค์ความรู้ด้านพืช เช่น การพัฒนาคุณภาพลองกอง การพัฒนาปาล์มน้ำมัน เทคโนโลยีลดต้นทุนการผลิตข้าว เป็นต้น 2) องค์ความรู้ด้านการกำจัดศัตรูพืช เช่น การลดการใช้สารเคมีในศูนย์เรียนรู้การเกษตรพอเพียง การป้องกันหนูกัดยอดปาล์ม เป็นต้น 3) องค์ความรู้ด้านการผลิตปุ๋ย เช่น การทำปุ๋ยหมักชีวภาพ เป็นต้น

5. ข้อเสนอแนะ

5.1 กรมส่งเสริมการเกษตร ควรกำหนดให้ การจัดการความรู้ เป็นประเด็นหนึ่งในการปฏิบัติงานตามระบบส่งเสริมการเกษตร ของกรมส่งเสริมการเกษตร ทั้งในระบบการปฏิบัติงานพื้นที่ และระบบสนับสนุนการปฏิบัติงานในพื้นที่

5.2 หน่วยงานย่อยทุกระดับ ควรพัฒนาบุคลากรให้เข้าใจในหลักการและกระบวนการจัดการความรู้ ให้มีการจัดเก็บองค์ความรู้เพื่อนำไปใช้ปฏิบัติงานได้เป็นรูปธรรม พร้อมทั้งสนับสนุนให้นำเครื่องมือการจัดการความรู้เข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการพัฒนาบุคลากร

5.3 หน่วยงานย่อยทุกระดับ ควรสร้างความต่อเนื่องของการจัดการความรู้ภายในหน่วยงาน โดยกำหนดแนวทาง/วิธีการ และรูปแบบการดำเนินงานที่เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของตนเอง

5.4 ผู้นำองค์กรและหน่วยงานย่อย ควรมีการกระตุ้น สนับสนุน ให้คำปรึกษาแนะนำ และเป็นผู้นำในการใช้เครื่องมือการจัดการความรู้เพื่อพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร โดยเฉพาะวิธีการนำองค์ความรู้ไปใช้ดำเนินงานของหน่วยงาน ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการค้นหา จัดเก็บองค์ความรู้ที่มีอยู่เดิม หรือองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นใหม่ในรอบปี ตลอดจนการนำองค์ความรู้ไปใช้ปฏิบัติงานให้เป็นรูปธรรม.

ภาคผนวก

ภาคผนวกที่ 1

รายงานผลการศึกษา

เรื่องการจัดการความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตร ของกรมส่งเสริมการเกษตร

ประจำปี 2552

รายงานผลการศึกษา

เรื่องการจัดการความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตร ของกรมส่งเสริมการเกษตร ประจำปี 2552

*****

1. ความเป็นมา

กรมส่งเสริมการเกษตรมีบทบาทหน้าที่และภารกิจหลัก คือ การถ่ายทอดเทคโนโลยีให้กับเกษตรกร เพื่อพัฒนาอาชีพการเกษตรให้บรรลุผล เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเป็นกลุ่มบุคคลเป้าหมายในการขับเคลื่อนงานสู่เกษตรกรทั่วทุกพื้นที่ องค์ความรู้จึงเป็นสิ่งจำเป็นและมีความสำคัญต่อการนำไปใช้ส่งเสริมสนับสนุนให้คำปรึกษาแนะนำ และถ่ายทอดความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตรให้เกิดผลสำเร็จทั้งในด้านการพัฒนาตนเอง พัฒนางาน และพัฒนาองค์กร ซึ่งเป็นเป้าหมายของการนำเครื่องมือการจัดการความรู้ (Knowledge Management : KM) มาใช้ให้เกิดผลเป็นรูปธรรมของกรมส่งเสริมการเกษตร

การดำเนินงานการจัดการความรู้ได้นำหลักการวิชาการมาประยุกต์ใช้ร่วมกันประกอบด้วย

1) กระบวนการจัดการความรู้มาเป็นกรอบในการปฏิบัติงาน ได้แก่ (1) เป้าหมายการจัดการความรู้ (2) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และ (3) คลังความรู้ 2) กระบวนการพัฒนาทรัพยากรบุคคล ได้แก่ (1) การวิเคราะห์ความต้องการ (2) การสร้างและพัฒนาเนื้อหาหลักสูตร (3) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (4) การประเมินและสรุปผลการเรียนรู้ และ 3) หลักการและองค์ประกอบของการดำเนินงานตาม PMQA ได้แก่ หมวด 1 การนำองค์กร หมวด 2 การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ หมวด 3 การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หมวด 4 การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ หมวด 5 การมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล หมวด 6 การจัดการกระบวนการ และหมวด 7 ผลลัพธ์การดำเนินการ

2. วัตถุประสงค์การดำเนินงาน

2.1 เพื่อจัดรูปแบบและกระบวนการจัดการความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตร ของกรมส่งเสริมการเกษตร

2.2 เพื่อศึกษาวิธีการบริหารจัดการองค์ความรู้สู่งานส่งเสริมการเกษตร ของกรมส่งเสริมการเกษตร

2.3 เพื่อสรุปผลสำเร็จที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานการจัดการความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตร ของกรมส่งเสริมการเกษตร

3. วิธีการดำเนินงาน

3.1 กลุ่มเป้าหมาย การใช้เครื่องมือการจัดการความรู้ได้ดำเนินการกับหน่วยงานย่อยในกรมส่งเสริมการเกษตร ได้แก่ กอง/สำนัก/เขต และจังหวัด

3.2 การรวบรวมและจัดเก็บข้อมูลได้ใช้สถานการณ์จริง เวทีสัมมนาเชิงปฏิบัติการระดับเขต (RW) การประชุมคณะทำงานการบริหารองค์ความรู้ เอกสารรายงานผลงานของหน่วยงานย่อย และการสนทนากลุ่ม โดยใช้เครื่องมือ ได้แก่ แบบประเมินผลองค์กรตนเอง บันทึกรายงานการประชุม รายงานสรุปผลการดำเนินงาน และบันทึกการไปปฏิบัติราชการ

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีการจัดหมวดหมู่ข้อมูล จำแนกและจัดประเภทข้อมูล เปรียบเทียบและสรุปความ และใช้สถิติพื้นฐาน

3.4 วิธีการดำเนินงาน ใช้รูปแบบคณะทำงาน จัดเวทีเรียนรู้ จัดทำสื่อเพื่อสนับสนุน กระบวนการปฏิบัติงานแบ่งเป็น 5 กระบวนการหลัก ได้แก่

1) เตรียมการ 2) ดำเนินการปฏิบัติงาน 3) สนับสนุนการดำเนินงาน 4) ประเมินผลการดำเนินงาน และ 5) สรุปและรายงานผล

4. ผลการดำเนินงาน

4.1 ด้านการจัดรูปแบบและกระบวนการจัดการความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตร ของกรมส่งเสริมการเกษตร จากการดำเนินงานการจัดการความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 พบว่า

1) การขับเคลื่อนการจัดการความรู้ ของกรมส่งเสริมการเกษตรที่เกิดขึ้นนั้นเป็นผลมาจากการดำเนินงานที่ยึดโครงสร้างและภารกิจขององค์กรเป็นศูนย์กลางในการดำเนินกิจกรรมโดยจัดรูปแบบการปฏิบัติงานในลักษณะของ “เครือข่ายทีมงานการจัดการความรู้ผ่านเวทีตามระบบส่งเสริมการเกษตร” ได้แก่ คณะทำงานกลาง และคณะทำงานระดับหน่วยงานย่อย

2) การจัดรูปแบบการดำเนินงานจัดการความรู้ มีองค์ประกอบงานที่ช่วยให้เกิดผลสำเร็จ ประกอบด้วย (1) มีทีมงาน/คณะทำงาน เพื่อทำหน้าที่บริหารจัดการและประสานงาน (2) มีเทคโนโลยี/องค์ความรู้ เพื่อเป็นเนื้อหาหลักสำหรับเชื่อมโยงความต้องการในการแก้ปัญหา การปฏิบัติงานให้กับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร (3) มีเวทีการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเจ้าหน้าที่ให้เกิดความรู้ความเข้าใจ และทักษะในการปฏิบัติงาน (4) มีคลังความรู้ เพื่อใช้รวบรวม จัดเก็บ และสืบค้นองค์ความรู้ (5) มีเครือข่ายการดำเนินกิจกรรม เพื่อเป็นที่ปรึกษา ให้คำแนะนำ ให้กำลังใจและแก้ไขปัญหาาร่วมกัน (6) มีการยกย่องและประกาศเกียรติคุณ เพื่อเสริมสร้างขวัญกำลังใจ และทัศนคติในเชิงบวกให้กับเจ้าหน้าที่ (7) มีการติดตามนิเทศ เพื่อประเมินสรุปผล และเสริมความรู้ให้กับเจ้าหน้าที่ (8) มีสื่อการเรียนรู้ เพื่อใช้ถ่ายทอดความรู้ให้กับเจ้าหน้าที่ (9) มีวิธีการดำเนินงาน เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้กับหน่วยงาน และ (10) มีการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ เพื่อใช้สื่อสารข้อมูลและองค์ความรู้ให้กับหน่วยงานย่อย

3) กระบวนการดำเนินงานการจัดการความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตร ของกรมส่งเสริมการเกษตร ประกอบด้วย 8 ขั้นตอนงาน ได้แก่ ขั้นที่ 1 ทบทวนและวิเคราะห์ภารกิจหลักของงาน ขั้นที่ 2 คัดเลือกและกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ ขั้นที่ 3 วิเคราะห์และกำหนดองค์ความรู้ เพื่อใช้ทำงาน ขั้นที่ 4 จัดทำแผนการจัดการความรู้ของหน่วยงาน ขั้นที่ 5 ดำเนินการตามแผน ขั้นที่ 6 สนับสนุนการใช้เครื่องมือการจัดการความรู้ ขั้นที่ 7 สรุปผลและรายงานผลการดำเนินงาน และขั้นที่ 8 เผยแพร่องค์ความรู้ที่เกิดขึ้นในรอบปี 2552

4.2 ด้านวิธีการบริหารจัดการองค์ความรู้สู่งานส่งเสริมการเกษตร ของกรมส่งเสริมการเกษตร

พบว่า

1) วิธีการบริหารจัดการองค์ความรู้ ของกรมส่งเสริมการเกษตรที่นำมาใช้ขับเคลื่อนการจัดการความรู้สู่งานส่งเสริมการเกษตร เป็นการทำงานโดยใช้ “โครงสร้างความร่วมมือ” ระหว่างหน่วยงานย่อยเป็นกลไกการนำนโยบายสู่การปฏิบัติโดยมีการจัดองค์ประกอบของงานและผู้ปฏิบัติงาน ได้แก่ (1) ผู้รับผิดชอบงานการจัดการความรู้ของหน่วยงานย่อย (2) ผู้รับผิดชอบงานโครงการหลัก (3) ผู้รับผิดชอบเวทีเรียนรู้ และ (4) ผู้รับผิดชอบวิชาการ/เทคโนโลยี

2) ใช้วิธีการสร้างความรู้ให้กับ

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรโดยจัดเวทีแลกเปลี่ยน

เรียนรู้ จำนวน 2 เวทีหลัก ประกอบด้วย (1) เวทีระดับ

เขต คือ การสัมมนาเชิงปฏิบัติการระดับเขต (RW) เพื่อพัฒนาเจ้าหน้าที่ระดับจังหวัด จำนวน 3 ครั้งต่อเขตต่อปี จำนวน 5 เนื้อหาหลัก ได้แก่ วิชาสหกิจชุมชน Food Safety ศูนย์เรียนรู้การเกษตรพอเพียง ระบบส่งเสริมการเกษตร และการจัดการความรู้ และ (2) เวทีระดับอำเภอ คือ การสัมมนาเชิงปฏิบัติการระดับอำเภอ (DW) เพื่อพัฒนาเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายและงานตามภารกิจหลักขององค์กร โดยสำนักงานเกษตรอำเภอหมุนเวียนกันเป็นเจ้าภาพหลัก ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานเกษตรจังหวัด

ดังกล่าว จึงเป็นเสมือนกลไกที่ส่งผลให้เกิดความเชื่อมโยงประสานและความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนแบ่งปันความรู้ระหว่างเจ้าหน้าที่ของแต่ละหน่วยงานย่อยให้มีความรู้ความเข้าใจและเห็นความสำคัญของการรวบรวม บันทึก และจัดเก็บความรู้ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานเป็นความรู้ขององค์กร

4.3 ด้านผลสำเร็จที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานการจัดการความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตร ของ

กรมส่งเสริมการเกษตร พบว่า ผลงานที่ประสบความสำเร็จจากการใช้เครื่องมือการจัดการความรู้ ของกรมส่งเสริมการเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 มี 4 เรื่องหลัก ประกอบด้วย

1) เกิดองค์ความรู้ในงานส่งเสริม

การเกษตรเป็นขององค์กร คือ (1) องค์ความรู้ในการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ จำนวน 3 เรื่องหลัก ได้แก่ การส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน การถ่ายทอดความรู้เพื่อผลิตพืชปลอดภัยและได้มาตรฐาน และการพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพศูนย์เรียนรู้ การเกษตรพอเพียง และ (2) องค์ความรู้ด้านการเกษตรของเกษตรกร เช่น การพัฒนาคุณภาพการผลิตพืช การลดต้นทุนการผลิต การป้องกันกำจัดศัตรูพืช และการผลิตปุ๋ย เป็นต้น

2) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในหน่วยงานย่อยได้รับการพัฒนาอย่างทั่วถึง โดยจัดเวทีเรียนรู้เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการและกระบวนการจัดการความรู้ และการใช้ประโยชน์จากเครื่องมือการจัดการความรู้เพื่อสนับสนุนงานส่งเสริมการเกษตร ใช้เวทีตามระบบส่งเสริมการเกษตร เวทีประชุมสำนักงาน และเวทีตามแผนงาน/โครงการ

3) เกิดช่องทางการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร โดยหน่วยงานย่อยทุกระดับมีการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จัดทำเอกสาร/สิ่งพิมพ์ จัดบอร์ดนิทรรศการ และจัดทำ Website KM ของหน่วยงาน เพื่อใช้ถ่ายทอดความรู้ให้กับเจ้าหน้าที่ ตลอดจนกรมส่งเสริมการเกษตรได้พัฒนา K-Center เพื่อจัดเก็บองค์ความรู้ขององค์กรที่เกิดขึ้นในรอบปี 2552

4) เกิดคลังความรู้ในระดับหน่วยงานย่อย โดยจัดเก็บข้อมูล/เนื้อหาสาระ และองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน การสืบค้นเทคโนโลยีวิชาการของเจ้าหน้าที่ ได้แก่ Website KM ของหน่วยงาน K-Center ของกรมส่งเสริมการเกษตร และเอกสาร/สิ่งพิมพ์ เป็นต้น

ผลสำเร็จที่เกิดขึ้นจากการนำการจัดการความรู้มาใช้ร่วมปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร ส่งผลให้เกิดการจัดเก็บเทคโนโลยี/วิชาการ ภูมิปัญญาของเกษตรกร และประสบการณ์/นวัตกรรมของเจ้าหน้าที่และเกษตรกร มีการจัดทำคลังความรู้ใน

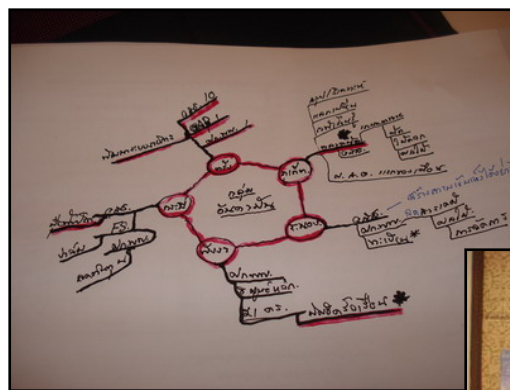
รูปแบบของ Website เอกสาร/สิ่งพิมพ์ และ VCD/DVD เป็นต้น ตลอดจนมีการแลกเปลี่ยนและเผยแพร่ความรู้โดยผ่านเวที RW/DW ซึ่งนำไปใช้ปฏิบัติงานได้เป็นรูปธรรม

5. ข้อเสนอแนะ

5.1 ในเชิงนโยบาย กรมส่งเสริมการเกษตร กำหนดให้การจัดการความรู้เป็นเนื้อหาสาระหนึ่งในที่อยู่ในระบบส่งเสริมการเกษตร ตลอดจนกำหนดนโยบาย มาตรการ และแนวทางการดำเนินงานให้เกิดผลในเชิงรูปธรรม

5.2 ในเชิงการปฏิบัติงาน หน่วยงานย่อยใน กรมส่งเสริมการเกษตรมีการสร้างความต่อเนื่องของการใช้การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาบุคลากรให้เข้าใจหลักการและกระบวนการ KM ที่นำไปสู่การปฏิบัติได้ ตลอดจนมีการจัดเวทีให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรได้แลกเปลี่ยนความรู้เพื่อนำไปใช้ปฏิบัติงานได้ และนำสื่อ/เทคโนโลยีเข้ามาใช้บริหารจัดการและจัดเก็บองค์ความรู้ที่เป็นผลในเชิงรูปธรรม

5.3 ในเชิงการสนับสนุนงาน มีการพัฒนาเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเกี่ยวกับการเขียนสรุปองค์ความรู้ การสืบค้นความรู้ และแลกเปลี่ยนความรู้ ตลอดจนมีการจัดเวทีเพื่อให้หน่วยงานย่อยให้นำเสนอผลสำเร็จของการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรจากการใช้เครื่องมือการจัดการความรู้.

ภาคผนวกที่ 2

รายงานผลการประเมินองค์กร

เรื่องการจัดการความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตร ของกรมส่งเสริมการเกษตร

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2552

รายงานผลการประเมินองค์กร
เรื่องการจัดการความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตร ของกรมส่งเสริมการเกษตร
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2552

*****

กรมส่งเสริมการเกษตร ได้นำแนวคิด หลักการจัดการความรู้ มาใช้เป็นเครื่องมือพัฒนาบุคลากรขององค์กร ตั้งแต่ปี 2548 ถึงปัจจุบัน เพื่อปรับเปลี่ยนกระบวนการทำงานบนฐานทรัพยากร (Resource based) เป็นการทำงานบนฐานความรู้ (Knowledge based) โดยยึดนโยบาย “พัฒนาองค์กรให้มีขีดสมรรถนะสูง” ตามแนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) ทั้งนี้ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 ได้ดำเนินการกับ 3 ประเด็นยุทธศาสตร์ 3 โครงการ คือ 1) การส่งเสริมความเข้มแข็งของเกษตรกร ครอบคลุมเกษตรกร องค์กรเกษตรกร วิชากิจชุมชน ชุมชนเกษตรกร : โครงการส่งเสริมและพัฒนาวิชากิจชุมชน 2) การส่งเสริมการผลิตและจัดการสินค้าเกษตร : โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน และ 3) การให้บริการทางการเกษตรและช่วยเหลือเกษตรกร โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการงานส่งเสริมการเกษตร : โครงการศูนย์เรียนรู้การเกษตรพอเพียง ดังนั้น เมื่อสิ้นสุดการดำเนินในรอบปีจึงเห็นควรประเมินผลการดำเนินการจัดการความรู้ มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษากระบวนการจัดการความรู้ และการถ่ายทอดเทคโนโลยีการจัดการความรู้ของเจ้าหน้าที่และหน่วยงานภายในกรมส่งเสริมการเกษตร 2) เพื่อศึกษาความรู้ความสามารถของเจ้าหน้าที่ในการนำการจัดการความรู้ไปใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตร และ 3) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำ และวัฒนธรรมในการสนับสนุนการดำเนินการจัดการความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตร ของกรมส่งเสริมการเกษตร กลุ่มบุคคลเป้าหมาย ได้แก่ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรของสำนักงานเกษตรจังหวัด และสำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรเขต โดยใช้เครื่องมือแบบประเมินผลองค์กรตนเอง ของ PMQA การรวบรวมข้อมูลใช้วิธีสัมภาษณ์เชิงปฏิบัติการระดับเขต (RW) ครั้งที่ 3/2552 และการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติพื้นฐาน (โปรแกรม SPSS for Window) ผลการประเมินองค์กรสรุปได้ดังนี้

หมวดที่ 1 กระบวนการจัดการความรู้ พบว่า ในการใช้กระบวนการจัดการความรู้ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับหน่วยงานย่อยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.32$) หมายความว่า องค์กรมีการวิเคราะห์ถึงจุดอ่อน จุดแข็ง ในเรื่องการจัดการความรู้อย่างเป็นระบบ เกิดการแสวงหา

ข้อมูล เจ้าหน้าที่ทุกคนในองค์กรเกิดการมีส่วนร่วมในการแสวงหาความคิดใหม่ ๆ และการถ่ายทอด Best Practice

หมวดที่ 2 ภาวะผู้นำ พบว่า การจัดการความรู้ที่เป็นภาวะผู้นำของหน่วยงานนั้นในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.30$) หมายความว่า ผู้บริหารหน่วยงานมีการกำหนดให้การจัดการความรู้เป็นกลยุทธ์ที่สำคัญขององค์กร ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดเก็บองค์ความรู้ไว้ในคลังหน่วยงาน (Knowledge Asset) ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์กับองค์กรได้ และในเรื่องการเรียนรู้ของบุคลากรเพื่อส่งเสริม Core Competencies

หมวดที่ 3 วัฒนธรรมในเรื่องการจัดการความรู้ พบว่า การจัดการความรู้เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมองค์กรโดยภาพรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 2.55$) หมายความว่า องค์กรส่งเสริมและให้การสนับสนุนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของบุคลากรให้ตระหนักถึงการสร้างและเพิ่มพูนคุณค่าให้แก่ผู้ใช้บริการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การเรียนรู้เป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของทุกคน โดยเจ้าหน้าที่ได้ให้ความสำคัญในการเรียนรู้ร่วมกัน และเกิดการสร้างวัฒนธรรมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ขึ้นภายในองค์กร

หมวดที่ 4 เทคโนโลยีการจัดการความรู้ พบว่า การใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการจัดการความรู้ในภาพรวมอยู่ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.31$) หมายความว่า เทคโนโลยีช่วยให้ทุกคนสื่อสารและเชื่อมโยงกันได้ทั้งภายในและภายนอกองค์กร องค์กรได้พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศโดยเน้นความต้องการของผู้ใช้ และเทคโนโลยีที่นำมาใช้นั้นก่อให้เกิดคลังความรู้ขององค์กร

หมวดที่ 5 การวัดผลการจัดการความรู้ พบว่า ในการวัดผลการดำเนินงานการจัดการความรู้ในภาพรวมอยู่ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.32$) หมายความว่า องค์กรมีวิธีการเชื่อมโยงการจัดการความรู้กับผลการดำเนินการที่สำคัญขององค์กร และองค์กรมีการกำหนดตัวชี้วัดของการจัดการความรู้โดยเฉพาะ

จากผลการประเมินองค์กรตนเองเรื่อง การจัดการความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตร ของกรมส่งเสริมการเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ปี 2552 สรุปได้ว่า ภาพรวมของการจัดการความรู้อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ 1) กระบวนการจัดการความรู้ 2) ภาวะผู้นำ 3) เทคโนโลยีการจัดการความรู้ และ 4) การวัดผลการจัดการความรู้ ส่วนวัฒนธรรมในการจัดการความรู้ ขององค์กรอยู่ในระดับดี ซึ่งแสดงให้เห็นว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการ

ความรู้ เห็นความสำคัญของการจัดเก็บองค์ความรู้เพื่อใช้ดำเนินงานส่งเสริมการเกษตร โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเพื่อดำเนินกิจกรรมมีเพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการดำเนินงานการจัดการความรู้ ได้แก่ 1) ควรมีการสร้างความรู้ ความเข้าใจ กับเจ้าหน้าที่เรื่อง การจัดการความรู้อย่างจริงจัง เพื่อให้เจ้าหน้าที่เกิดการเรียนรู้ กระตุ้นให้เห็น ความสำคัญ และเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ได้อย่างเป็นรูปธรรม และ 2) ควรกระตุ้นการเรียนรู้ของ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรโดยให้ทุกคนได้ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างแท้จริง.

ภาคผนวกที่ 3

รายงานผลการบริหารจัดการองค์ความรู้ตามระบบส่งเสริมการเกษตร

กรณี : การจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการระดับเขต (Regional Workshop : RW)

ประจำปีงบประมาณ 2552

รายงานผลการบริหารจัดการองค์ความรู้ตามระบบส่งเสริมการเกษตร

กรณี : การจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการระดับเขต (Regional Workshop : RW)

ประจำปีงบประมาณ 2552

*****

1. ความเป็นมา

การสัมมนาเชิงปฏิบัติการระดับเขต (Regional Workshop : RW) เป็นองค์ประกอบหนึ่งของการพัฒนาบุคลากร ในระบบสนับสนุนการปฏิบัติงานตามระบบส่งเสริมการเกษตร โดยในปี 2552 ได้เน้นในการดำเนินงาน โครงการตามนโยบาย 3 โครงการหลัก คือ ศูนย์เรียนรู้การเกษตรพอเพียง วิชากิจชุมชน และส่งเสริมการผลิตพืชปลอดภัยและได้มาตรฐาน โดยใช้กระบวนการจัดการความรู้ (KM) เป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อน ทั้งนี้กำหนดให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรเขต แต่ละเขตจัด RW เขตละ 3 ครั้ง ในเดือนมีนาคม พฤษภาคม และสิงหาคม 2552

2. เป้าหมาย

การสัมมนาเชิงปฏิบัติการระดับเขต (RW) แต่ละครั้งมีเป้าหมายการดำเนินการดังนี้

- RW 1 มีเป้าหมาย เพื่อทบทวน/ ตรวจสอบงาน กำหนดแนวทาง/ เป้าหมายการดำเนินงาน จัดทำแผนการจัดการความรู้ และกำหนดปฏิทินการปฏิบัติงาน
- RW 2 มีเป้าหมาย เพื่อรายงานความก้าวหน้าการดำเนินงาน การแลกเปลี่ยนผลงาน/ การเรียนรู้ การแก้ไขปัญหา และสนับสนุนการจัดการความรู้
- RW 3 เป้าหมาย เพื่อรวบรวม/ สรุปองค์ความรู้ แลกเปลี่ยนองค์ความรู้ รายงานผลการจัดการความรู้ (รอบปีงบประมาณ) และการจัดส่งองค์ความรู้เข้าสู่คลัง (DOAE K-Center)

โดยประเด็นในการจัด RW ของแต่ละเขต นั้น จะต้องประกอบไปด้วยงานตามยุทธศาสตร์ งานตามระบบส่งเสริมการเกษตร และการจัดการความรู้

3. วิธีการดำเนินงาน

สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรเขต มีวิธีการดำเนินงานสรุปได้ดังนี้

- 1) การเตรียมการ มีการประชุมผู้เกี่ยวข้องภายในเขต เพื่อกำหนดวัน เวลา สถานที่ ประเด็นในการสัมมนา และผู้ที่จะเข้าร่วมสัมมนา

- 2) ดำเนินการจัดสัมมนา เขตละ 3 ครั้ง
- 3) สรุปผลการดำเนินการ

4. บุคคลเป้าหมาย

บุคคลเป้าหมาย ที่เข้าร่วมสัมมนา ประกอบด้วย

1) สำนักงานเกษตรจังหวัด ได้แก่ หัวหน้ากลุ่ม และนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ผู้รับผิดชอบระบบส่งเสริมการเกษตร การจัดการความรู้ (KM) ศูนย์เรียนรู้การเกษตรพอเพียง วิสาหกิจชุมชน และโครงการส่งเสริมการผลิตพืชปลอดภัยและได้มาตรฐาน ในบางครั้งมีการเชิญเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอที่ได้รับการตัดสินใจว่า เป็นเจ้าหน้าที่ดีเด่นประเภทต่าง ๆ ในระดับเขต เข้าร่วมเล่าประสบการณ์ในเวทีสัมมนาด้วย

2) ศูนย์ปฏิบัติการ ได้แก่ ผอ.ศูนย์ฯ และเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ

3) ส่วนกลาง ได้แก่ เจ้าหน้าที่กองวิจัยและพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร กองแผนงาน สำนักพัฒนาเกษตรกร สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการวิสาหกิจชุมชน สำนักพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตร สำนักพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยี ศูนย์สารสนเทศ และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในการสัมมนาแต่ละครั้ง

4) สำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรเขต (เจ้าภาพ) ได้แก่ ผอ.เขต หัวหน้ากลุ่ม และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบระบบส่งเสริมการเกษตร การจัดการความรู้ (KM) โครงการศูนย์เรียนรู้การเกษตรพอเพียง โครงการวิสาหกิจชุมชน และโครงการส่งเสริมการผลิตพืชปลอดภัยและได้มาตรฐาน ในระดับเขต

5. ผลการจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการระดับเขต (RW)

ผลจากการจัด RW ของทั้ง 6 เขต มีดังนี้

1) สำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 1 จังหวัดชัยนาท

1.1 การบรรยาย ได้แก่

- แนวทางการจัดทำยุทธศาสตร์ระดับหน่วยงานย่อย และความสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ของกรมส่งเสริมการเกษตร

- ยกร่าง แผนพัฒนาการเกษตร สำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 1

จังหวัดชัยนาท ปี 2553-2555

- ระบบส่งเสริมการเกษตร ประกอบด้วยเรื่องสถานการณ์ระบบส่งเสริมการเกษตร ระบบสนับสนุนการปฏิบัติงานในพื้นที่ และงานส่งเสริมการเกษตรของเขตที่ 1

- การจัดการความรู้ (KM) ประกอบด้วยเรื่องแนวทางการจัดการความรู้ ปี 2552 ของหน่วยงานย่อย การดำเนินการจัดการความรู้ระดับองค์กร ปี 2552 ตามแนวทาง PMQA การบริหารจัดการองค์ความรู้ตามระบบส่งเสริมการเกษตร และการจัดการความรู้ของสำนักงานเกษตรจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

1.2 การอภิปรายคณะ ได้แก่

- ความคาดหวัง และทิศทางการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตรของเขต 1
- บทบาทและแนวทางปฏิบัติงานของศูนย์ปฏิบัติการ
- กระบวนการพัฒนาและผลการดำเนินงานตามระบบส่งเสริมการเกษตร

ในพื้นที่เขต 1

1.3 การแบ่งกลุ่มอภิปราย และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ได้แก่

- กระบวนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ของหน่วยงานย่อย ประเด็นการเชื่อมโยงและบูรณาการแผนยุทธศาสตร์ของหน่วยงานย่อย และแนวทางสนับสนุนแผนปฏิบัติงาน ปี 2552

- ความต้องการเผยแพร่ผลงานส่งเสริมการเกษตรผ่านรายการวิทยุโทรทัศน์

- แผนและความต้องการสนับสนุนจากศูนย์ปฏิบัติการ ต่อการปฏิบัติงานของสำนักงานเกษตรจังหวัด

- ประเด็นความต้องการระบบสนับสนุนการปฏิบัติงานตามระบบส่งเสริมการเกษตร และความต้องการระบบสนับสนุนการปฏิบัติงานตามระบบส่งเสริมการเกษตร (เพิ่มเติม)

- ประเด็นวิชาการที่ต้องการสนับสนุนตามระบบส่งเสริมการเกษตร และสรุปความรู้ที่ทีมงานระดับอำเภอต้องการเพิ่มเติมเพื่อใช้ในการปฏิบัติงานตามระบบส่งเสริมการเกษตร

- ผลการดำเนินงานตามระบบส่งเสริมการเกษตร ของสำนักงานเกษตรจังหวัดและอำเภอ

- การจัดการความรู้ 3 โครงการหลัก (โครงการศูนย์เรียนรู้การเกษตรพอเพียง โครงการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน และโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน)

- ผลสำเร็จของการดำเนินงานและเผยแพร่ผลงานส่งเสริมการเกษตร ของ
เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ ที่มีผลงานดีเด่นระดับเขต

1.4 การจัดนิทรรศการ ในลักษณะ ตลาดนัดอาหารสมอง ในประเด็น
“ผลสำเร็จของการดำเนินงาน และการเผยแพร่ผลงานส่งเสริมการเกษตร”

2) สำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 2 จังหวัดราชบุรี

2.1 การบรรยาย ได้แก่

- การดำเนินงานตามระบบส่งเสริมการเกษตร
- ศูนย์เรียนรู้การเกษตรพอเพียง ปี 2552
- การพัฒนางานประจำสู่งานวิจัย
- ผลสำเร็จกระบวนการทำงานศูนย์เรียนรู้การเกษตรพอเพียง ของจังหวัด
สุพรรณบุรี และจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

2.2 การแบ่งกลุ่มอภิปราย และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในเรื่องแนวทางการทำงาน
ปี 2552 ได้แก่

- การจัดการความรู้ (KM)
- ระบบส่งเสริมการเกษตร
- วิสาหกิจชุมชน
- ศูนย์เรียนรู้การเกษตรพอเพียง
- โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่ปลอดภัยและได้มาตรฐาน

3) สำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 3 จังหวัดระยอง

3.1 การบรรยาย ได้แก่

- นโยบายการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตร (นายโอฬาร พิทักษ์ รองอธิบดี
กรมส่งเสริมการเกษตร) เน้นการดำเนินงานการจัดการความรู้ วิสาหกิจชุมชน ระบบส่งเสริม
การเกษตร และการจัดการข้อมูลการเกษตร

- ระบบการจัดการความรู้ (KM) เพื่อพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร
- การพัฒนาบุคลากรด้วยสื่ออิเล็กทรอนิกส์แบบออนไลน์
- การจัดการความรู้เพื่อพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร และการบริหารจัดการ
คลังความรู้ เพื่อนำความรู้ขึ้น K-Center

- กฎระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับงานส่งเสริมการเกษตร

3.2 การแบ่งกลุ่มอภิปราย และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ได้แก่

- การบริหารจัดการข้อมูล
- วิสาหกิจชุมชน เรื่องการพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน องค์กรประกอบ

สำคัญที่ทำให้การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนประสบผลสำเร็จ

- การปฏิบัติงานในพื้นที่ตามระบบส่งเสริมการเกษตร
- ปัจจัยสำคัญที่ทำให้การดำเนินงานศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยี

การเกษตรประจำตำบล ประสบความสำเร็จ

- ความสำเร็จในการจัดทำแผนงาน/โครงการ เพื่อให้ได้มาซึ่งการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานต่าง ๆ

- ความสำเร็จในการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการผลิตพืชปลอดภัยและได้มาตรฐานประสบความสำเร็จ

- ความสำเร็จในการส่งเสริมการเพิ่มผลผลิตพืชไร่ (มันสำปะหลัง)
- ความสำเร็จการดำเนินงานโครงการศูนย์เรียนรู้การเกษตรพอเพียง
- ความสำเร็จในการดำเนินงานการจัดตลาดสินค้าเกษตร
- สรุปผลการดำเนินงานและความสำเร็จในการดำเนินงานการจัดการความรู้

(KM) ของหน่วยงาน

3.3 การนำเสนอกรณีตัวอย่าง

- รูปแบบการบูรณาการการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนและพัฒนาไปสู่แหล่งเรียนรู้ โดย กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร สสข3. ระยอง

- การพัฒนาผลิตภัณฑ์ผึ้ง โดย ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร จังหวัดจันทบุรี (ผึ้ง)

4) สำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 4 จังหวัดขอนแก่น

4.1 การบรรยาย ได้แก่

- การจัดการความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตร โดย นายโอฬาร พิทักษ์

รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร ฝ่ายวิชาการ

- แนวทางการจัดการความรู้และการจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ (RW) 2/2552 (โดย ผอ.สสข. ที่ 4 จังหวัดขอนแก่น)
- การจัดการความรู้ (KM) จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ
- นโยบายกรมส่งเสริมการเกษตร ในการบูรณาการจัดการความรู้ในระบบส่งเสริมการเกษตร
  - การดำเนินการจัดการความรู้ในระบบส่งเสริมการเกษตร ตามคำรับรองปฏิบัติราชการแผนการจัดการความรู้ปี 2551 กรณีศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี และ จังหวัดยโสธร
  - การจัดทำแผนการจัดการความรู้ปี 2552 จังหวัดอำนาจเจริญ
  - สรุปภาพรวมแผนการจัดการความรู้ปี 2552 ของ สำนักงานเกษตรจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
  - การจัดการความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตร ปี 2552
  - การจัดการความรู้และการถอดบทเรียน และการวิจัยเชิงปฏิบัติการในระดับไร่นา (R2R)
    - การบริหารคลังความรู้ และการนำความรู้สู่คลังความรู้กลาง (K-Center) ของกรมส่งเสริมการเกษตร
      - การนำเสนอองค์ความรู้ตามแผนการจัดการความรู้
      - การแบ่งปันความรู้ผ่านระบบ Online (Web Blog)
- 4.2 การแบ่งกลุ่มอภิปราย และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ได้แก่
  - การดำเนินงานตามระบบส่งเสริมการเกษตร ปี 2551 ที่นำการจัดการความรู้มาใช้เป็นเครื่องมือในการผลักดันองค์ความรู้ เพื่อขับเคลื่อนประเด็นยุทธศาสตร์ ตาม KM Action Plan
    - บทบาทภารกิจของผู้เกี่ยวข้องในการบูรณาการจัดการความรู้ในระบบส่งเสริมการเกษตร ตามแผนการจัดการความรู้ปี 2551 ในระดับจังหวัด อำเภอ
      - แผนการดำเนินงานตามระบบส่งเสริมการเกษตร ปี 2552
      - ผลสัมฤทธิ์ ปัญหา และสิ่งเอื้อ ในการดำเนินการจัดการความรู้ (KM) โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่ปลอดภัยและได้มาตรฐาน โครงการศูนย์เรียนรู้การเกษตรพอเพียง และโครงการวิสาหกิจชุมชน
        - การถอดบทเรียน โดยใช้เทคนิค Mind Map จากกรณีตัวอย่าง

- หลักเกณฑ์ในการคัดเลือก Best Practice ของแต่ละงาน รวมทั้งบทบาทผู้เกี่ยวข้องและผลลัพธ์ที่ต้องการจากการสัมมนา (โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่ปลอดภัยและได้มาตรฐาน โครงการศูนย์เรียนรู้การเกษตรพอเพียง และโครงการวิสาหกิจชุมชน)
- ความก้าวหน้า ปัญหาอุปสรรคการดำเนินโครงการ ตลอดจนข้อเสนอแนะในการพัฒนางานให้เกิดประสิทธิภาพ (โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่ปลอดภัยและได้มาตรฐาน โครงการศูนย์เรียนรู้การเกษตรพอเพียง และโครงการวิสาหกิจชุมชน)
- การจัดการความรู้ตามระบบส่งเสริมการเกษตร ของ สำนักงานเกษตรจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- สรุปองค์ความรู้ความรู้อันดับเขตของโครงการ ตามประเด็นยุทธศาสตร์ตามแผนการจัดการความรู้ปี 2552 (โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่ปลอดภัยและได้มาตรฐาน โครงการศูนย์เรียนรู้การเกษตรพอเพียง และโครงการวิสาหกิจชุมชน)

4.3 การจัดนิทรรศการ นำเสนอองค์ความรู้ตามแผนการจัดการความรู้ของจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

5) สำนักส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตร เขตที่ 5 จังหวัดสงขลา

5.1 การบรรยาย/การนำเสนอ ได้แก่

- แนวทางการเชื่อมโยงคลังความรู้ นโยบายการจัดการความรู้ของกรมส่งเสริมการเกษตร และระบบส่งเสริมการเกษตร
- การเชื่อมโยงองค์ความรู้กับคลังความรู้ของสำนักงานเกษตรจังหวัด เขตและกรมส่งเสริมการเกษตร
- นำเสนอผลการดำเนินงานการจัดการความรู้ปี 2551 กรณีของจังหวัดตรัง ชุมพร และปัตตานี และการดำเนินงานการจัดการความรู้ในศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงของสำนักส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตรเขตที่ 5 จังหวัดสงขลา
- นำเสนอผลการดำเนินงานการจัดการความรู้ปี 2552 ของจังหวัดต่าง ๆ ในภาคใต้
- การสรุปผลสำเร็จการดำเนินงานการจัดการความรู้ และแนวทางการบริหารองค์ความรู้ และระบบส่งเสริมการเกษตร

5.2 การอภิปรายคณะ

5.3 การแบ่งกลุ่มอภิปราย และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ได้แก่

- การดำเนินงานการจัดการความรู้ ปี 2551 ในจังหวัดภาคใต้
- การเชื่อมโยงองค์ความรู้ กับคลังความรู้ของสำนักงานเกษตรจังหวัด เขต และกรมส่งเสริมการเกษตร ในประเด็น “จังหวัดทำอะไร ใช้ช่องทางอะไรในการเชื่อมโยง และมีการเชื่อมโยงในระดับใดบ้าง”
  - แนวทางข้อตกลงร่วมในการขับเคลื่อนการจัดการความรู้ ในภาคใต้ ปี 2552 ในประเด็น “การเตรียมการ ช่องทางในการจัดการความรู้ การเรียนรู้ การนำความรู้ไปปฏิบัติ การสรุปบทเรียน การสรุปองค์ความรู้ การจัดการและการบริหารองค์ความรู้”
  - แนวทางการขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมการเกษตร ด้วยระบบส่งเสริมการเกษตร
  - การจัดเวทีการจัดการความรู้ และการสนับสนุนโครงการตามยุทธศาสตร์ กรมส่งเสริมการเกษตร (โครงการส่งเสริมการผลิตพืชอาหารปลอดภัยและได้มาตรฐาน โครงการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน และโครงการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง)
  - แนวทางการสรุปผลสำเร็จการจัดการความรู้ การบริหารจัดการองค์ความรู้
  - แนวทางการจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการระดับเขต ครั้งที่ 2/2552 และ ครั้งที่ 3 /2552 ในประเด็น เนื้อหา หลักสูตร วิธีการดำเนินการ และการเตรียมการ ข้อมูลต่างๆ
  - แลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลการดำเนินงานจัดการความรู้ จากการจัดตลาดนัดความรู้ ปี 2552
  - ปัญหาอุปสรรคและการแก้ปัญหา จากผลการดำเนินงานการจัดการความรู้ ในจังหวัดภาคใต้
  - ปัญหาและความต้องการสนับสนุนของ 14 จังหวัด ในภาคใต้ในการดำเนินงาน โครงการปรับปรุงฐานข้อมูลเกษตรกรรายครัวเรือน และโครงการจดทะเบียนผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจ
  - การประเมินองค์กรตนเองในด้านการจัดการความรู้ โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 5 หมวด ได้แก่ หมวดที่ 1 กระบวนการจัดการความรู้ หมวดที่ 2 ภาวะผู้นำ หมวดที่ 3 วัฒนธรรมในเรื่องการจัดการความรู้ หมวดที่ 4 เทคโนโลยีการจัดการความรู้ และหมวดที่ 5 การวัดผลการจัดการความรู้

- การคัดเลือกจังหวัดด้านการจัดการความรู้ (KM) ดีเด่น ในด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านการเรียนรู้ของเจ้าหน้าที่ ด้านการบันทึกการจัดเก็บองค์ความรู้ และด้านกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

- แนวทางการขับเคลื่อนการจัดการความรู้ในภาคใต้ ปี 2553

- แนวทางการสรุปผลการดำเนินงานการจัดการความรู้ ปี 2552

5.4 การจัดนิทรรศการ โดยการจัดรูปแบบจัดตลาดนัดความรู้ “ผลการดำเนินงานการจัดการความรู้ ปี 2552 ของจังหวัดในภาคใต้”

6) สำนักส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตร เขตที่ 6 เชียงใหม่

6.1 การบรรยาย ได้แก่

- ระบบส่งเสริมการเกษตร กับการจัดการความรู้ ปี 2552

- การดำเนินงานจัดการความรู้ ปี 2551 ของจังหวัดในภาคเหนือ

- การบริหารจัดการองค์ความรู้ตามระบบส่งเสริมการเกษตร

- การวิจัยในระดับไร่นา โครงการศูนย์เรียนรู้การเกษตรพอเพียง

- ผลการดำเนินงานจัดการความรู้ ปี 2552 ของจังหวัดในภาคเหนือ

- การจัดทำทะเบียนเกษตรกร (ทบก.) และการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืช

เศรษฐกิจหลัก (ข้าว ข้าวโพด และมันสำปะหลัง) (ทพศ.)

6.2 การแบ่งกลุ่มอภิปราย และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ได้แก่

- การพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร ใน 3 โครงการหลัก คือ โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่ปลอดภัยและได้มาตรฐาน โครงการศูนย์เรียนรู้การเกษตรพอเพียง และโครงการวิสาหกิจชุมชน

- แผนการจัดการความรู้ ปี 2552 ของจังหวัด

- การดำเนินงานตามเป้าหมายของงาน/โครงการ ปี 2552 และการจัดการความรู้ระดับจังหวัด

- ผลการดำเนินงานตามแผนการจัดการความรู้ร่วมกันระดับเขต

- ผลการดำเนินงานตามระบบส่งเสริมการเกษตร

- ปัญหาอุปสรรคและแนวทางการดำเนินงาน/โครงการ

- ผลการดำเนินการสัมมนาเชิงปฏิบัติการระดับเขต และแนวทางการ
ดำเนินงาน ปี 2553

6.3 การจัดนิทรรศการ โดยการจัดรูปแบบตลาดนัดความรู้ เพื่อให้เกิดการ
แลกเปลี่ยนเรียนรู้ของเจ้าหน้าที่

6. ปัญหาอุปสรรค

- 6.1 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับจังหวัดมีภารกิจมาก จึงไม่สามารถเข้าร่วม RW ได้
- 6.2 เป้าหมาย และตัวชี้วัดไม่ชัดเจน
- 6.3 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรขาดการบันทึก
- 6.4 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ยังเข้าใจว่า KM เป็นงานหนึ่งที่ต้องปฏิบัติ
- 6.5 บุคคลเป้าหมายที่เข้าร่วมสัมมนา ไม่ตรงกับที่กำหนด ไม่ครบตามที่กำหนด และขาดความ
ร่วมมือ

7. ข้อเสนอแนะ

- เจ้าหน้าที่สำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรเขต ได้ให้ข้อเสนอแนะในการจัด RW ดังนี้
- 7.1 ควรจัดสัมมนาเพื่อกำหนดแนวทางส่งเสริมการเกษตร ปี 2553 เพื่อเป็นกรอบแนวทางการ
ดำเนินงานที่ชัดเจนต่อไป
  - 7.2 ควรสนับสนุนการนำ KM ใช้ในพื้นที่ เพื่อเป็นตัวอย่างในแต่ละเรื่อง เช่น การจัดการเพื่อย
กระโดดสีน้ำตาล โดยการนำ KM กับเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ในพื้นที่
  - 7.3 กำหนดตัวชี้วัดให้ชัดเจน
  - 7.4 จัดสรรงบประมาณในการจัด RW
  - 7.5 RW ควรจัดครั้งที่ 1 ในไตรมาสแรก และครั้งที่ 2 และ 3 ประมาณ 2-3 เดือน/ครั้ง และควร
มีการจัดการดูงาน
  - 7.6 การจัด RW ควรเป็นเรื่อง KM ในระบบส่งเสริมการเกษตร.

กลุ่มงานวิจัยและพัฒนาระบบส่งเสริมการเกษตร
กองวิจัยและพัฒนาการส่งเสริมการเกษตร

ตุลาคม 2552

ภาคผนวกที่ 4

รายงานการประเมินผลตามมาตรฐานวิธีการ
เรื่องกระบวนการจัดการความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตร
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2552

รายงานการประเมินผลตามมาตรฐานวิธีการ
เรื่องกระบวนการจัดการความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตร
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2552

จัดทำโดย... กองวิจัยและพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร

กรมส่งเสริมการเกษตร

ตุลาคม 2552

รายงานการประเมินผลตามมาตรฐานวิธีการ
เรื่อง กระบวนการจัดการความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตร
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2552

ชื่อกระบวนการ เรื่องกระบวนการจัดการความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2552				
หน่วยงานที่รับผิดชอบ นางสาวกัญญา อธิปอนันต์ ผู้อำนวยการกองวิจัยและพัฒนาส่งเสริมการเกษตร				
ชื่อผู้จัดเก็บข้อมูล 1. นายบุญรัตน์ สุขมาก โทรศัพท์ 0-2579-9524 2. นางศิริวรรณ หวังดี โทรศัพท์ 0-2579-9524				
จำนวนขั้นตอน ให้บริการทั้งหมด 5 ขั้นตอน				
ข้อมูลผลการปฏิบัติงานตามรายละเอียดที่กำหนดในแต่ละขั้นตอน				
ที่	ขั้นตอน	ผลการปฏิบัติงานตามรายละเอียดที่กำหนดในแต่ละขั้นตอน		เอกสาร/หลักฐานยืนยันผลการปฏิบัติงานในแต่ละขั้นตอน
		ครบถ้วน	ไม่ครบถ้วน	
1	วิเคราะห์งานและภารกิจ	/		1) นโยบายและแนวทางการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 2) เป้าหมายแนวทางและกรอบการดำเนินงานจัดการความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตรปีงบประมาณ พ.ศ. 2552
2	กำหนดองค์ความรู้และวิธีการถ่ายทอดความรู้	/		1) แผนการจัดการความรู้ของหน่วยงานย่อย และกรมส่งเสริมการเกษตร 2) รายงานการประชุมคณะทำงาน KM ครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2
3	ดำเนินงานจัดการความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตร	/		1) รายงานการประชุมคณะทำงานการบริหารองค์ความรู้ 2) กระบวนการจัดการความรู้ของกรมส่งเสริมการเกษตร

ข้อมูลผลการปฏิบัติงานตามรายละเอียดที่กำหนดในแต่ละขั้นตอน (ต่อ)				
ที่	ขั้นตอน	ผลการปฏิบัติงานตาม รายละเอียดที่กำหนดใน แต่ละขั้นตอน		เอกสาร/หลักฐานยืนยันผลการ ปฏิบัติงานในแต่ละขั้นตอน
		ครบถ้วน	ไม่ครบถ้วน	
				3) คำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานย่อย 4) รายงานผลการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่องแนวทางการจัดการความรู้ในงาน ส่งเสริมการเกษตร (ฉบับผู้ปฏิบัติ) 5) (ร่าง) เอกสารเรื่องแนวทางการจัดการ ความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตร (ฉบับผู้ ปฏิบัติ) 6) รายงานสรุปผลการจัดการความรู้เวที สัมมนาเชิงปฏิบัติการระดับเขต(RW)
4	ประเมินและสรุปผลการจัดการ ความรู้ในงานส่งเสริม การเกษตร	/		1) รายงานความก้าวหน้าการจัดการ ความรู้รอบ 6 เดือน 9 เดือน และ 12 เดือน 2) รายงานผลการประเมินองค์กรตนเอง เรื่อง การจัดการความรู้ในงานส่งเสริม การเกษตร ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 3) รายชื่อกรณีตัวอย่างที่ใช้การจัดการ ความรู้ในการดำเนินงานงานได้บรรลุผล (Best Practice) 4) รายงานผลการดำเนินงานจัดการ ความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตร ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552
5	เผยแพร่องค์ความรู้ในงาน ส่งเสริมการเกษตร	/		1) รายงานสรุปองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นใน งานส่งเสริมการเกษตร ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 2) ตัวอย่างเอกสาร หรือสื่อเพื่อเผยแพร่ องค์ความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตร

* ความสำเร็จของการดำเนินงานตามมาตรฐานวิธีการที่กำหนด = 100 %

ปัญหาอุปสรรคที่ส่งผลต่อการดำเนินงาน

1. **การบริหารจัดการ** มีการมอบหมายงานตามโครงสร้างการปฏิบัติ และแยกเนื้อหาสาระระหว่างการจัดการความรู้ออกจากการทำงานประจำ ซึ่งทำให้เจ้าหน้าที่ต้องรับภาระเพิ่ม ให้ความสำคัญกับการใช้เครื่องมือในการดำเนินงานค่อนข้างต่ำ
2. **ความรู้ความเข้าใจ KM** ผู้รับผิดชอบงานการจัดการความรู้มีการเปลี่ยนแปลงบ่อย โดยเฉพาะหมุนเวียนกันเป็นประจำเกือบทุกปี ทำให้ขาดความต่อเนื่องและไม่มีการถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้รับงานช่วงต่อไป ซึ่งเกิดปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในเครื่องมือการจัดการความรู้
3. **การสื่อสารเชื่อมโยง** หน่วยงานย่อยใช้วิธีการสื่อสารทำความเข้าใจโดยใช้เวทีการประชุมเป็นหลัก ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับหลักการวิชาการเป็นส่วนใหญ่ ส่วนการปฏิบัติการ หรือลงมือทำยังเกิดขึ้นค่อนข้างน้อย ดังนั้น จึงส่งผลให้ความรู้ ความเข้าใจในเครื่องมือการจัดการความรู้ของเจ้าหน้าที่สื่อสารได้ค่อนข้างยาก
4. **การบันทึกสรุป/จัดเก็บ** กรมส่งเสริมการเกษตรมีผลงานเกิดขึ้นจำนวนมาก แต่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรขาดการบันทึก จัดเก็บองค์ความรู้ ตลอดจนการให้ความสำคัญกับการนำองค์ความรู้ไปใช้ปฏิบัติงานที่เป็นรูปธรรมมีค่อนข้างน้อย จึงส่งผลให้การจัดการความรู้เกิดผลสำเร็จเฉพาะกลุ่ม มีการขยายผลค่อนข้างน้อย

จากประเด็นปัญหาข้างต้นได้นำสู่การปรับปรุงการดำเนินงาน ดังนี้

1. **ใช้ KM อย่างต่อเนื่อง** กรมส่งเสริมการเกษตรได้กำหนดให้การจัดการความรู้เป็นนโยบาย และแนวทางการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2552
2. **ฝึกทักษะด้านกระบวนการ / การบันทึก** กรมส่งเสริมการเกษตรได้นำเครื่องมือการจัดการความรู้ เข้าไปใช้เป็นวิธีการพัฒนาบุคลากร โดยผ่านเวทีตามระบบส่งเสริมการเกษตร ได้แก่ เวทีการสัมมนาเชิงปฏิบัติการระดับเขต (RW) และเวทีการสัมมนาเชิงปฏิบัติการระดับอำเภอ (RW)
3. **CKO เป็นที่ปรึกษา และให้การสนับสนุน** กรมส่งเสริมการเกษตรได้มอบหมายรองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร ฝ่ายวิชาการ เป็นผู้ดูแลรับผิดชอบการดำเนินงานการจัดการความรู้ ของกรมส่งเสริมการเกษตร ตลอดจนมีการแต่งตั้งคณะทำงานการบริหารองค์ความรู้ เป็นผู้ปฏิบัติงานเพื่อขับเคลื่อนการจัดการความรู้สู่หน่วยงานย่อย ซึ่งได้ดำเนินการต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2548 จนถึงปัจจุบัน

4. การจัดเก็บองค์ความรู้และนำไปใช้ กรมส่งเสริมการเกษตรได้ให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการองค์ความรู้ (KA) มีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการองค์ความรู้ ของกรมส่งเสริมการเกษตร ขึ้นในปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 มีศูนย์สารสนเทศเป็นเจ้าภาพหลัก (เลขที่) มีรองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร ฝ่ายวิชาการ เป็นประธาน ทั้งนี้การดำเนินงานดังกล่าวจะเชื่อมโยงและสนับสนุนกับคณะกรรมการบริหารองค์ความรู้ ตลอดจนหน่วยงานย่อยได้มีการรายงานสรุปผลการดำเนินงานการจัดการความรู้ในรอบปีให้กับกรมส่งเสริมการเกษตรได้ทราบ โดยเนื้อหาส่วนหนึ่งในเอกสารดังกล่าวจะมีการระบุถึง “องค์ความรู้ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานการจัดการความรู้” ของหน่วยงานนั้น ๆ ด้วย

5. ให้กำลังใจ กรมส่งเสริมการเกษตรได้ส่งเสริมสนับสนุนให้หน่วยงานย่อยมีการบันทึก จัดเก็บผลสำเร็จของงาน และองค์ความรู้ที่ได้ผลในลักษณะของ “จัดประกวดผลการดำเนินงานการจัดการความรู้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2552” เพื่อประกาศเกียรติคุณ และนำเนื้อหาสาระดังกล่าวมารวมเล่มเป็นองค์ความรู้ของกรมส่งเสริมการเกษตร ทั้งนี้ ได้มอบหมายให้สำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร เขต เป็นผู้รับผิดชอบในการพิจารณาคัดเลือกระดับจังหวัด และคณะกรรมการบริหารองค์ความรู้ เป็นผู้รับผิดชอบในการพิจารณาคัดเลือกระดับจังหวัด.

(คำอธิบาย)

กระบวนการจัดการความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตร ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552

1. ความเป็นมา

กรมส่งเสริมการเกษตรได้นำแนวคิดหลักการจัดการความรู้มาใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตร ตั้งแต่ปี 2548 จนในปี 2551 โดยกรมส่งเสริมการเกษตรได้กำหนดนโยบายในการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรที่ปรับเปลี่ยนกระบวนการทำงาน “จากการทำงานบนฐานทรัพยากร (Resource Based) มาเป็นการทำงานบนฐานความรู้ (Knowledge Based) โดยใช้ KM เป็นเครื่องมือสนับสนุนการดำเนินงานตามนโยบายดังกล่าว ประกอบกับการปรับปรุงระบบส่งเสริมการเกษตรใหม่ (ปี 2551) ซึ่งได้นำแนวคิดและหลักการจัดการความรู้ไปใช้เป็นกระบวนการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรทั้งในระดับเจ้าหน้าที่และเกษตรกร

จากการดำเนินงานจัดการความรู้จนถึงปัจจุบัน พบว่า มีหลายหน่วยงานย่อยสามารถนำ KM ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรได้ดี ทำให้งานบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล คนงานได้รับการพัฒนาทั้งด้านกระบวนการทำงานและความรู้ต่าง ๆ เกิดบรรยากาศการทำงานที่มีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และร่วมกันทำงานเป็นทีม เช่น จังหวัดน่าน จังหวัดกำแพงเพชร จังหวัดยโสธร จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดอุบลราชธานี เป็นต้น แต่ในขณะเดียวกันก็มีอีกหลายหน่วยงานทั้งในระดับกอง/สำนัก/เขต และจังหวัด ที่ยังไม่สามารถประยุกต์ใช้เครื่องมือ KM ในการพัฒนาคนและพัฒนางานของหน่วยงานได้เป็นรูปธรรม มีการใช้เครื่องมือการจัดการความรู้ในลักษณะของการทำงาน/โครงการ รอสั่งการ/งบประมาณ จึงทำให้ไม่สามารถดำเนินการในลักษณะของการจัดการความรู้ที่เนียนในเนื้องานได้ (KM-Inside) ซึ่งหมายถึงการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรปกติ ที่ได้นำแนวคิดหลักการจัดการความรู้ไปใช้ในกระบวนการเพื่อทำให้งานส่งเสริมการเกษตรบรรลุผลได้ดีขึ้น และบุคลากรที่อยู่ในกระบวนการปฏิบัติงานเกิดการเรียนรู้ ดังนั้น จึงเห็นสมควรกำหนดกระบวนการจัดการความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตรขึ้นเพื่อใช้ทำความเข้าใจ ตรวจสอบผลงาน และประเมินสรุปผลการดำเนินงานให้สามารถนำไปสู่การพัฒนาบุคลากรได้อย่างเป็นรูปธรรม

2. วัตถุประสงค์การดำเนินงาน

เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้หน่วยงานย่อยในกรมส่งเสริมการเกษตรสามารถนำการจัดการความรู้ไปใช้พัฒนาคน พัฒนางาน และพัฒนาองค์กร ตลอดจนปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการดำเนินงาน ส่งเสริมการเกษตร ไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ที่บุคลากรมีความใฝ่รู้ กระตือรือร้นในการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง และนำองค์ความรู้ไปใช้ในการทำงานส่งเสริมการเกษตร

3. ขอบเขตการดำเนินงาน

กระบวนการจัดการความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตร ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 ได้แก่

- 1) มีการดำเนินงานกับหน่วยงานย่อยทุกระดับในกรมส่งเสริมการเกษตร
- 2) มีทีมงานหรือคณะทำงานการจัดการความรู้ของแต่ละหน่วยงานเป็นผู้ขับเคลื่อนการปฏิบัติ
- 3) มีการจัดทำแผนการจัดการความรู้ของหน่วยงานปีงบประมาณ พ.ศ. 2552
- 4) มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยใช้เวทีตามระบบส่งเสริมการเกษตรในระดับจังหวัด/เขต เวที

การประชุมสำนักงานของหน่วยงานสำหรับใช้พัฒนาบุคลากรภายในหน่วยงานของตนเอง

- 5) มีการสรุปผลแลกเปลี่ยนและจัดเก็บองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นในงานส่งเสริมการเกษตร

ทั้งนี้ การดำเนินการดังกล่าวเป็นการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นเฉพาะในปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 เท่านั้น

4. คำจำกัดความ

1) การจัดการความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตร หมายถึง การนำองค์ความรู้ที่จำเป็นต้องใช้ ปฏิบัติภารกิจหลักขององค์กรจนบรรลุผลสำเร็จ โดยมีเป้าหมาย วิธีการเรียนรู้ และจัดเก็บองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม

2) เวทีตามระบบส่งเสริมการเกษตร หมายถึง เวทีของหน่วยงานย่อยที่ใช้ประชุมสัมมนา หรือ พัฒนาบุคลากรภายในหน่วยงาน ได้แก่ การสัมมนาเชิงปฏิบัติการระดับเขต (Regional Workshop, RW) การประชุมสำนักงานเกษตรอำเภอประจำเดือน (District Monthly Meeting, DM) และการประชุม เกษตรอำเภอประจำเดือน (Monthly Meeting, MM)

5. หน้าที่ความรับผิดชอบ

กระบวนการจัดการความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตรมีการแบ่งบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ ดังนี้

- 1) การควบคุม กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ สนับสนุนการดำเนินงานและให้ขวัญกำลังใจกับผู้ปฏิบัติ โดย ผู้อำนวยการกองวิจัยและพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร เป็นผู้รับผิดชอบหลัก
- 2) การขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ การเชื่อมโยงประสานงาน การติดตามนิเทศ การให้คำปรึกษาแนะนำ การประเมินผล และการสรุปรายงานผลการดำเนินงาน โดย กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา ระบบส่งเสริมการเกษตร และคณะทำงานการบริหารองค์ความรู้ของกรมส่งเสริมการเกษตร เป็นผู้รับผิดชอบหลัก
- 3) การจัดทำแผนการจัดการความรู้ การดำเนินงาน การสรุปรายงานผลการดำเนินงาน การจัดเก็บองค์ความรู้ และการเผยแพร่ผลงาน โดย หน่วยงานย่อยทุกระดับ ได้แก่ กอง/สำนัก/เขต/ศูนย์ปฏิบัติการ/จังหวัด และอำเภอ เป็นผู้รับผิดชอบหลัก

6. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

การจัดการความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตรมีกระบวนการ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอนหลักดังนี้

- ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์งานและภารกิจ
- ขั้นตอนที่ 2 กำหนดองค์ความรู้และวิธีการถ่ายทอดความรู้
- ขั้นตอนที่ 3 ดำเนินงานจัดการความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตร
- ขั้นตอนที่ 4 ประเมินและสรุปรายงานผลการจัดการความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตร
- ขั้นตอนที่ 5 เผยแพร่องค์ความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตร

7. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) จำนวนองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นในงานส่งเสริมการเกษตร ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552
- 2) วิธีการจัดการความรู้ที่ประสบผลสำเร็จในงานส่งเสริมการเกษตร
- 3) ได้กรณีตัวอย่างการดำเนินงานจัดการความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตรที่ประสบผลสำเร็จ สำหรับใช้เป็นต้นแบบในการเรียนรู้เรื่อง การจัดการความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตร.

กระบวนการจัดการความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตร ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552

ลำดับ	ผังกระบวนการ	รายละเอียด	ผลลัพธ์	ผู้รับผิดชอบ	ระยะเวลา	เอกสารอ้างอิง
1.	<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center; width: 100px; margin: 0 auto;">วิเคราะห์งาน</div>	1. ทบทวนและประมวลข้อมูล การดำเนินงานจัดการความรู้ 2. วิเคราะห์ภารกิจ ยุทธศาสตร์ และนโยบายการดำเนินงาน ส่งเสริมการเกษตร 3. กำหนดเป้าหมายและแนวทางการดำเนินงานเพื่อใช้การจัดการความรู้สนับสนุนงาน ส่งเสริมการเกษตร ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552	1) ได้หลักการดำเนินงานจัดการความรู้ในงาน ส่งเสริมการเกษตร 2) ได้เป้าหมายและแนวทางการใช้การจัดการความรู้ในงาน ส่งเสริมการเกษตร ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552	นายบุญรัตน์ สุขมาก นางศิริวรรณ หวังดี	ต.ค. – ธ.ค.51	1) นโยบายและแนวทางการดำเนินงาน ส่งเสริมการเกษตรปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 2) เป้าหมายแนวทางและกรอบการดำเนินงานจัดการความรู้ในงาน ส่งเสริมการเกษตรปีงบประมาณ พ.ศ. 2552
2.	<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center; width: 100px; margin: 0 auto;">กำหนดองค์ความรู้ และวิธีการถ่ายทอดความรู้</div>	1. รวบรวมองค์ความรู้ พิจารณาคัดเลือก และกำหนด องค์ความรู้หลักเพื่อใช้ในการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตร 2. รวบรวมวิธีการถ่ายทอดความรู้ พิจารณาคัดเลือก และกำหนดเป็นวิธีการเรียนรู้หลัก เพื่อใช้ในการพัฒนาบุคลากร	1) ได้เป้าหมายการจัดการความรู้ของ กรมส่งเสริมการเกษตร 2) ได้วิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมในการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร	- ผอ. กวพ. - KM Team - นายบุญรัตน์ สุขมาก - นางศิริวรรณ หวังดี	ม.ค.-ก.พ. 52	1) แผนการจัดการความรู้ของหน่วยงานย่อย และกรมส่งเสริมการเกษตร 2) รายงานการประชุมคณะทำงาน KM ครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2

ลำดับ	ผังกระบวนการ	รายละเอียด	ผลลัพธ์	ผู้รับผิดชอบ	ระยะเวลา	เอกสารอ้างอิง
3.	<div data-bbox="262 354 552 496" style="border: 2px solid black; padding: 5px; text-align: center; width: fit-content; margin: 0 auto;"> ดำเนินงาน </div> 	<p>1) ประชุมคณะทำงานการบริหารจัดการองค์ความรู้เพื่อสนับสนุนงานส่งเสริมการเกษตร</p> <p>2) จัดทำแผนการจัดการความรู้ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552</p> <p>3) จัดโครงสร้างการดำเนินงานจัดการความรู้ แบ่งเป็น 4 ทีมย่อย และจัดงาน KA และ KS เข้าสู่ภารกิจตามโครงสร้างของกรมส่งเสริมการเกษตร</p> <p>4) สัมมนาเชิงปฏิบัติการ เพื่อทบทวนความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการจัดการความรู้ระดับ กอง/สำนัก/เขต และจังหวัด</p> <p>5) จัดทำเอกสารเรื่องแนวทางการจัดการความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตร (ฉบับผู้ปฏิบัติ) เพื่อสนับสนุนการใช้ KM</p>	<p>1) มีเวทีการประชุมเพื่อใช้บริหารจัดการและสนับสนุนการใช้ KM ในงานส่งเสริมการเกษตร</p> <p>2) มีแผนการจัดการความรู้เพื่อใช้ปฏิบัติงานปีงบประมาณ พ.ศ. 2552</p> <p>3) มีกระบวนการจัดการความรู้ของกรมส่งเสริมการเกษตร</p> <p>4) เจ้าหน้าที่ระดับหน่วยงานย่อยเกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการและกระบวนการ</p>	<p>1) คณะทำงาน KM</p> <p>2) หน่วยงานย่อย</p>	<p>ต.ค.51-ก.ย. 52</p>	<p>1) รายงานการประชุมคณะทำงานการบริหารองค์ความรู้</p> <p>2) กระบวนการจัดการความรู้ของกรมส่งเสริมการเกษตร</p> <p>3) คำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานย่อย</p> <p>4) รายงานผลการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเรื่องแนวทางการจัดการความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตร (ฉบับผู้ปฏิบัติ)</p> <p>5) (ร่าง) เอกสารเรื่องแนวทางการจัดการความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตร (ฉบับผู้ปฏิบัติ)</p> <p>6) รายงานสรุปผลการจัดการความรู้ในเวทีสัมมนาเชิงปฏิบัติการระดับเขต (RW)</p>

ลำดับ	ผังกระบวนการ	รายละเอียด	ผลลัพธ์	ผู้รับผิดชอบ	ระยะเวลา	เอกสารอ้างอิง
4.	 <div style="border: 2px solid black; padding: 5px; text-align: center; margin-top: 20px;"> ประเมินและสรุปผล การจัดการความรู้ ในงานส่งเสริม การเกษตร </div>	6) จัดเวทีแลกเปลี่ยนโดยใช้เวทีตามระบบส่งเสริมการเกษตร (RW) 7) รวบรวม บันทึกและจัดเก็บความรู้	จัดการความรู้ 5) มีเอกสารเพื่อเป็นแนวทางให้กับเจ้าหน้าที่ได้เรียนรู้เกี่ยวกับการจัดการความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตร 6) ได้องค์ความรู้ที่รวบรวมแลกเปลี่ยน และจัดเก็บไว้ในคลังความรู้ของหน่วยงาน ได้แก่ Website และเอกสาร/สิ่งพิมพ์			
		1) ติดตามสนับสนุนการจัดการความรู้โดยใช้เวทีตามระบบส่งเสริมการเกษตร (RW) 2) ประเมินผลการจัดการความรู้ของกรมส่งเสริมการเกษตร โดยใช้วิธีการ	1) เกิดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อพัฒนาเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร	1) คณะทำงาน KM 2) หน่วยงานย่อย	มี.ค.-ก.ย. 52	1) รายงานความก้าวหน้าการจัดการความรู้รอบ 6 เดือน 9 เดือน และ 12 เดือน 2) รายงานผลการประเมินองค์กรตนเอง เรื่อง การจัดการความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตร ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 3) รายชื่อกรณีตัวอย่างที่ใช้การจัดการ

ลำดับ	ผังกระบวนการ	รายละเอียด	ผลลัพธ์	ผู้รับผิดชอบ	ระยะเวลา	เอกสารอ้างอิง
		<p>ประเมินองค์กรตนเอง</p> <p>3) จัดประกวดผลการดำเนินงานจัดการความรู้ระดับหน่วยงานย่อยในกรมส่งเสริมการเกษตร</p> <p>4) สรุปและรายงานผลการจัดการความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตรปีงบประมาณ พ.ศ. 2552</p>	<p>2) ได้ทราบสถานภาพการจัดการความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตรขององค์กร</p> <p>3) ได้กรณีตัวอย่างหน่วยงานที่ใช้การจัดการความรู้ในการปฏิบัติงานได้บรรลุผล</p>			<p>ความรู้ในการดำเนินงานงานได้บรรลุผล (Best Practice)</p> <p>4) รายงานผลการดำเนินงานจัดการความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตร ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552</p>
5.	<div style="border: 2px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: 0 auto;"> <p>เผยแพร่องค์ความรู้ ในงานส่งเสริม การเกษตร</p> </div>	<p>1) จัดเก็บองค์ความรู้ใน Website หน่วยงานและ K-Center</p> <p>2) จัดทำเอกสารเรื่องรวม Best Practice ในงานส่งเสริมการเกษตร ปี 2552</p>	<p>1) ได้องค์ความรู้ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานของหน่วยงานย่อย</p> <p>2) มีการจัดเก็บองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นใหม่โดยใช้ Website และเอกสาร</p>	คณะทำงาน KM	ก.ย.52	<p>1) รายงานสรุปองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นในงานส่งเสริมการเกษตร ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552</p> <p>2) ตัวอย่างเอกสาร หรือสื่อเพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตร</p>

ภาคผนวกที่ 5

หลักการและนโยบาย

การจัดการความรู้เพื่อพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2553

หลักการและนโยบาย

การจัดการความรู้เพื่อพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2553

*****

1. สถานการณ์

การจัดการความรู้ที่ได้ผลของกรมส่งเสริมการเกษตร มาจากเจ้าหน้าที่ที่มีความเข้าใจในหลักการ และกระบวนการจัดการความรู้ มีการจัดเก็บและนำองค์ความรู้ไปใช้ในการดำเนินงานของหน่วยงาน ซึ่งในแต่ละหน่วยงานย่อยมีทีมงาน มีแผนงาน มีการดำเนินการ มีการสรุปจัดเก็บองค์ความรู้ และมีการแลกเปลี่ยนและการเผยแพร่ประสบการณ์ในการทำงานที่ได้ผลของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร โดยผ่านเวทีตามระบบส่งเสริมการเกษตร Website VCD/DVD และเอกสาร/สิ่งพิมพ์ ปัญหาหลักในการจัดการความรู้ก็ยังคงมีอยู่ เช่น การสนับสนุนของผู้บริหารระดับหน่วยงานย่อย ทักษะการใช้ KM ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร และการนำองค์ความรู้ไปใช้ดำเนินงานของหน่วยงานย่อย ทั้งนี้เป็นผลมาจากการสื่อสารภายในหน่วยงานยังไม่ทั่วถึง ขาดความชัดเจนในการปฏิบัติ ทักษะของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่มีต่อการจัดการความรู้ยังเป็นภาระ หรือปฏิบัติ KM แยกจากงานประจำ การให้คุณค่าความสำคัญของการนำองค์ความรู้ไปใช้ทำงานยังขาดความเป็นรูปธรรม

ในการนี้ ก็มีหลายหน่วยงานย่อยที่ได้ใช้การจัดการความรู้แล้วได้ผล มีผลงานเป็นรูปธรรม เกิดองค์ความรู้ใหม่ในงานส่งเสริมการเกษตร มีการแลกเปลี่ยนความรู้เพื่อพัฒนาเจ้าหน้าที่/เกษตรกรได้บรรลุผล สามารถนำมาเป็นตัวอย่างในการเรียนรู้ให้กับหน่วยงานอื่นได้ เช่น จังหวัดน่าน จังหวัดเชียงราย จังหวัดระนอง จังหวัดชุมพร จังหวัดชลบุรี จังหวัดอุดรธานี จังหวัดลพบุรี และจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นต้น ดังนั้น การจัดการความรู้สามารถช่วยให้เกิดการพัฒนาคน งาน และองค์กรได้ ถ้ามีการสื่อสารทำความเข้าใจกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรอย่างต่อเนื่อง มีเวทีเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับผลงานที่ได้ผล หน่วยงานย่อยจัดเก็บองค์ความรู้และนำไปใช้อย่างต่อเนื่อง และนำ KM ไปเป็นเครื่องมือหลักสำหรับพัฒนาบุคลากร ก็ทำให้เจ้าหน้าที่ปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการทำงานโดยใช้องค์ความรู้ องค์กรมีองค์ความรู้เป็นของตนเอง และนำไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ได้

2. เป้าหมายที่ต้องการให้บรรลุผล

เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้หน่วยงานย่อยทุกระดับมีการสร้างองค์ความรู้ตามภารกิจหน้าที่หลัก มีการจัดเก็บและใช้ประโยชน์จากองค์ความรู้เพื่อพัฒนาคน งาน และองค์กร มีช่องทางการสื่อสารเพื่อเผยแพร่/แลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลงานและองค์ความรู้ที่ได้ผลของหน่วยงานย่อย โดยจัดการจัดการความรู้ในหน่วยงาน หรือ **KM in Office** และ การจัดการความรู้ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร หรือ **KM นักส่งเสริมฯ** ที่บุคลากรมีความเอื้อเพื่อเผยแพร่ แบ่งปันความรู้ และนำองค์ความรู้/เทคโนโลยีไปใช้ดำเนินงานให้เกิดผลเป็นรูปธรรมกับองค์กร

3. ข้อเสนอเพื่อการพัฒนา

3.1 กำหนดให้การจัดการความรู้เป็นนโยบายที่ต่อเนื่อง และนำไปสู่การปฏิบัติในทุกหน่วยงานย่อย ของกรมส่งเสริมการเกษตร ได้แก่

1) การจัดระบบการจัดการความรู้ภายในหน่วยงานย่อย โดยเฉพาะการพัฒนาบุคลากรโดยใช้กระบวนการจัดการความรู้เป็นเครื่องมือหลัก จัดแบ่งบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบโดยยึดโครงสร้างการปฏิบัติงานขององค์กร

2) บริหารจัดการองค์ความรู้ภายในหน่วยงานย่อย ได้แก่ (1) มีกระบวนการใช้เครื่องมือการจัดการความรู้ ประกอบด้วย วิเคราะห์และกำหนดภารกิจงาน วิเคราะห์และกำหนดความรู้ที่ใช้ทำงาน กำหนดวิธีการเพื่อใช้ความรู้ ดำเนินการปฏิบัติ และสรุป/แลกเปลี่ยน/จัดเก็บองค์ความรู้ (2) ให้ทุกหน่วยงานย่อยจัดทำแผน KM และนำแผน KM ไปปฏิบัติ ตลอดจนสรุปและรายงานผลการดำเนินงานตามแนวทางของ PMQA และ (3) เผยแพร่ผลงานและองค์ความรู้ที่ได้ผล โดยใช้ช่องทางของ Website เอกสาร/สิ่งพิมพ์ สื่อต่างๆ (VCD/DVD) และ K-Center

3.2 กำหนดมาตรการและวิธีการดำเนินงานเพื่อสนับสนุนการจัดการความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตร ได้แก่

1) สร้างความสำคัญกับการนำองค์ความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร โดย CKO ของหน่วยงานย่อยทุกระดับต้องเป็นผู้นำ และให้ความสำคัญกับการนำ KM ไปใช้ปฏิบัติงานภายในหน่วยงานให้เกิดผลเป็นรูปธรรม

2) สร้างวัฒนธรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้เกิดขึ้นภายในหน่วยงาน เพื่อให้เจ้าหน้าที่ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยการจัดเวที/ช่องทางที่เหมาะสมให้กับเจ้าหน้าที่ได้เรียนรู้ร่วมกัน เช่น เวทีตามระบบส่งเสริมการเกษตร (RW/DW/อื่น ๆ) เสวนายามเช้า และ KM on Line เป็นต้น มุ่งเน้นให้เจ้าหน้าที่มีการจดบันทึก สรุปและรายงานผลการปฏิบัติงาน

3) ใช้กระบวนการ KM ขับเคลื่อนงานประจำ หรืองานตามภารกิจหลักขององค์กร โดยกระตุ้นให้ทุกหน่วยงานย่อยปฏิบัติการ “KM in Office” ในประเด็นเนื้อหางานตามระบบส่งเสริมการเกษตร

3.3 สนับสนุนให้เกิดวัฒนธรรมการเรียนรู้ภายในหน่วยงาน โดยมีทีมงาน/คณะทำงานทำหน้าที่ขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ มีสำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรเขตเป็นผู้เชื่อมโยงและประสานงานกับจังหวัด และกอง/สำนัก ตลอดจนการควบคุมกำกับและติดตามสนับสนุน การจัดการความรู้ในพื้นที่ที่อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบ/ดูแล

3.4 พัฒนาและปรับปรุงสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อใช้ในการบริหารจัดการงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เชื่อถือได้ และเท่าทันกับสถานการณ์และความต้องการ ได้แก่ การค้นหาแหล่งความรู้ การจัดเก็บองค์ความรู้ให้เป็นระบบ การตรวจสอบ ควบคุมกำกับงาน และรายงานผลงาน.